

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Bakının yeni siması — Ağ Şəhər

Qədimliklə müasirliyin sintezi olan Azərbaycan paytaxtının yeni siması sayılan, çağdaş şəhərsalma və memarlığın ən qabaqcıl elementlərini ehtiva edən Bakı Ağ Şəhərin Mərkəzi park kvartalında bir sıra tikililər, avtomobil yolları və digər infrastruktur işləri tamamlanıb.

Dekabrın 27-də Prezident İlham Əliyev kvartalda görülmə işlərə tanış olub, “Qarabağ atları” kompleksinin təməlini qoyub. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov və Bakı Ağ Şəhər layihəsinin icraçı direktoru Ruslan Sadıxov dövlətimizin başçısına görülmə işlər barədə məlumat veriblər.

Bildirilib ki, Bakı Ağ Şəhərin Mərkəzi park məhəlləsində müxtəlif ölçülü küçələrin salınması və yolaaltı kommunikasiya infrastruktur işləri tamamlanıb. Bunlar Qarabağ atları, 3-cü Şərq, 6-cı Park küçələri və digər küçələrdir. Bununla da Ağ Şəhərin Xəqani Rüstəmov küçəsindən əlavə daha iki küçəsinin Babək prospektinə rahat giriş və çıxışı təmin ediləcək.

davamı səh. 2-də

2022-ci ilin mədəni mənzərəsi

270 yaşlı mədəniyyət paytaxtımız Şuşa ilə şərəflənən 2022-ci il ölkəmizin ictimai-mədəni həyatında mühüm hadisələrlə yadda qaldı. 2023-cü ildə “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” missiyasını yerinə yetirəcək Şuşa şəhərinin yubileyi ölkəmizdə və xaricdə müxtəlif tədbirlərlə qeyd olundu.

Qala-şəhərimiz azadlığına qovuşandan sonra bu il ikinci dəfə ənənəvi “Xarıbülbul” festivalına ev sahibliyi etdi. Ondən çox ölkədən musiqiçi və folklor kollektivləri Şuşanın Cıdır düzündə rəngarəng konsert proqramı nümayiş etdirdilər. Dünyaca məşhur şuşalı Üzeyir Hacıbəylinin adını daşıyan, bu il 14-cü dəfə keçirilən Beynəlxalq Musiqi Festivalının bir sıra konsertləri də dahi bəstəkarın yurdunda keçirildi.

Yubiley ilində Şuşa həm də növbəti Vaqif Poeziya Günü ilə ev sahibliyi etdi. Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət Nazirliyi və Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin təşkilatçılığı ilə gerçəkləşən tədbirdə kitab sergisi nümayiş olundu, Vətən müharibəsinə, Qarabağa, onun tacı Şuşaya həsr edilən nəşrlərin təqdimatı keçirildi.

“Şuşa İli” çərçivəsində və görkəmli şairə Xurşidbanu Natəvanın 190 illiyi münasibətilə bu il həm də Mədəniyyət Nazirliyi və Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə XIX əsr Azərbaycan söz-sənət irsində məxsusi yeri olmuş “Məclisi-Üns” ədəbi məclisi bərpa edildi. Bu münasibətlə Şuşada gerçəkləşən tədbirdə Azərbaycan, Türkiyə, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Özbəkistanın şairləri ud və qanunun müşayiəti ilə şeirlər söylədilər.

davamı səh. 2-də

Muzeylərimiz üçün il necə keçdi?

Bu il Azərbaycan Milli Xalça Muzeyi üçün xüsusilə əlamətdar olub. 55 yaşını qeyd edən muzeydə yerli və beynəlxalq əhəmiyyətli layihələr həyata keçirilib. Yubiley ilində muzeyin kolleksiyası 30-dan çox eksponat, o cümlədən Qarabağın XVIII əsrə aid bədii tikməsi, XIX əsrə aid minalı srgılar kimi nadir nümunələrlə zənginləşib.

“Şuşa İli” ilə bağlı Qalabəyov, Mehmandarov, Çəmənşəminli kimi məşhur şuşalı nəsilin tarixdəki rolunu təbliğ etmək məqsədilə silsilə görüşlər təşkil olunub. Muzeyin Ənənəvi texnologiya şöbəsində isə Mehmandarovların Şuşadakı malikanəsinin (XIX əsr) tavanında çəkilmiş rəsm əsasında “Ləçək-turunc” kompozisiyalı xalça hazırlanıb.

davamı səh. 3-də

İndi gerçəkdən bayram bayrama qovuşur...

“Şuşa İli” ndən Qarabağlı, Zəngəzurlu — bütöv Azərbaycan ruhlu illərə...

Ölkəmizin həyatında bir çox yeniliklər, əlamətdar hadisələrlə zəngin olan 2022-ci il başa çatır. Azərbaycan tarixinin şanlı səhifəsi və dövlət kimi varlığının yeni istinad nöqtəsi olan Vətən müharibəsindəki Zəfərdən sonra artıq üçüncü təqvim ilini qarşılayır. Müzəffər xalq, sərhədləri bütöv ölkə olaraq yaşadığımız bu iki il, həyatımıza Qarabağın, Zəngəzurun azad havasını qatmaqla yanaşı, qarşıdakı üfüqləri də aydınlatdı.

2022-ci il tariximizdə, hər şeydən öncə, otuzillik ayrılıqdan sonra yurd yerlərimizə təkə ayaq basmaq deyil, yurd-yuvalı, ev-eşikli qayıdışımızın başlanğıcı oldu. Bu ilki Zəngilanın Ağalı kəndinin sakinləri yaşad, onların sevincini isə bütün xalqımız bölüşdü. Sevinc paylaşdıqca çoxalır. Qarşıdakı illərdə onu digər azad və abadlaşan yurd yerlərimizin sakinləri də yaşayacaq.

Bu il Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair 1-ci Dövlət Proqramının (2022-2026) icraatı başlandı. Proqramda mədəniyyət və mədəni irsə bağlı mühüm tədbirlər, layihələr də nəzərdə tutulub. Azad torpaqlarımız abad olduqca, o yerlərdə mədəniyyətimiz, incəsənətimiz də qayıdacaq. Artıq iki ildir söz-sənət dolu müxtəlif tədbirlərə ev sahibliyi edən mədəniyyətimizin paytaxtı Şuşa 2023-cü ildə “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” kimi qucağını qonaqlara daha geniş açacaq. “Şuşa İli” təqvimdə bitmə, əslində, davam edəcək...

...Otuz ildən çoxdur təqvimimizə bir gün də daxil olub: Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü. Bu gün sayəsində il sonu bayramımız ikiqat olub. Lakin Vətən torpaqlarının bir hissəsi yağı əlində olduğu illərdə, bayram bayrama qovuşsa da, onları xalq olaraq ürək dolusu, könül xoşluğu ilə yaşaya bilmirdik. Artıq xalqımız üçün yeni milad olan Zəfərdən sonra üçüncü təqvim ildir ki, onu bütün dünyadakı soydaşlarımız gerçək anlamda ikiqat bayram ruhu ilə qarşılayır. İndi gerçəkdən bayram bayrama qovuşur.

Bayramlarımız mübarək olsun, əziz soydaşlarımız, Azərbaycan adı ilə yaşayan cümlə vətəndaşlarımız, dünyanın dörd bir yanında yaşayan həmvətənlərimiz!

Ədəbiyyat və incəsənətimizin “Tək inci”si

Dekabrın 28-də Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində görkəmli şair, ictimai xadim Xurşidbanu Natəvanın (1832-1897) 190 illik yubileyinə həsr edilmiş “Tək inci” adlı sərginin açılışı keçirildi.

Mərasimdə mədəniyyət nazirinin müavini Sevdə Məmmədəliyeva, mədəniyyət və incəsənət xadimləri və digər qonaqlar iştirak etdilər.

Tədbirdə çıxış edən Nizami Gəncəvi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyinin baş direktoru akademik Rafael Hüseynov bildirdi ki, Xurşidbanu Natəvan

incəsənətin bir çox sahələrində əvəzsiz əsərlər yaradan, ictimai fəaliyyəti ilə cəmiyyətin böyük

rəğbətini qazanan nadir şəxsiyyətlərdəndir: “Qarabağ xanlığının sonuncu varisi Xurşidbanu Na-

təvanın xüsusi bədii istedadı və qabaqcıl ideyalara malik söz sənətkarı kimi ədəbiyyat tariximizdə özünəməxsus layiqli yeri var. Klassik ədəbi ənənələrimizi yaşadan, yüksək humanizm ideyaları, dərin lirizm ifadə edən yaradıcılığı və unikal şəxsiyyəti sayəsində Natəvan dövrün ədəbi mühitinin formalaşmasına mühüm təsir göstərərək xalqımızın mədəni irsinin zənginləşməsinə töhfələr verib. Natəvan Azərbaycanın ədəbi-mədəni həyatında milli ruhun daşıyıcısı olaraq mühüm bir missiyanı yerinə yetirirdi. O həm də Azərbaycan qadınının parlaq obrazı idi”.

davamı səh. 2-də

2022-nin musiqi çələngindən

Yola saldıığımız 2022-ci il Azərbaycan musiqi mədəniyyəti tarixinə yazıla biləcək rəngarəng tədbir və layihələrlə yadda qaldı. İl ərzində festivallar, müsabiqələr, yubiley gecələri bir-birini əvəzlədi.

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində V “Xarıbülbul” Beynəlxalq Folklor Festivalı ilin ən yaddaqalan musiqi layihələrindən oldu. Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət Nazirliyi və Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsi tərəfindən təşkil olunan festival azad Şuşanın mədəni həyatına ikinci dəfə rəng qatdı. Bir sıra ölkələrdən musiqi və folklor kollektivlərinin iştirak etdiyi festival qala-şəhərimizin ününə ün qatdı.

Bu il dünya şöhrətli Azərbaycan bəstəkarı Fikrət Əmirovun 100 illik yubileyi dövlət başçısının sərəncamına əsasən, ölkəmizdə və xaricdə böyük təntənə ilə qeyd olundu. Noyabr ayında Azərbaycan Mədəniyyət Na-

zirliyi və UNESCO-nun birgə təşkilatçılığı ilə Parisdə, təşkilatın mənzil-qərarگاهında F.Əmirovun yubileyinə həsr edilmiş musiqi axşamı keçirildi. Yubiley ilində nazirliyin təşkilatçılığı ilə həmçinin “Fikrət Əmirov – 100” adlı musiqi festivalı keçirildi, konsert və tamaşa nümayişləri paytaxtla yanaşı, bəstəkarın doğulduğu Gəncə şəhərində də oldu.

Görkəmli bəstəkar SSRİ Xalq artisti Rauf Hacıyevin 100 illiyi dövlət səviyyəsində qeyd olundu. Yubiley münasibətilə musiqi festivalı keçirildi. Festival çərçivəsində Bakıda və regionlarda konsertlər, elmi konfranslar təşkil edildi.

davamı səh. 3-də

İlin kino yaddaşında qalanlar

2022-ci il Azərbaycan kinosu üçün hansı yeniliklərlə əlamətdar oldu? İlin kino mənzərəsinə qısa nəzər saldıq.

2022-ci ilin ölkəmizdə “Şuşa İli” elan edilməsi haqqında dövlət başçısının müvafiq sərəncamına əsasən, Azərbaycan Dövlət Film Fondunda saxlanılan Şuşa ilə bağlı filmlər bərpa edilərək ictimaiyyətə təqdim olundu.

İlin ilk kino xəbərlərindən biri isə “Səlnaməfilm” studiyasında Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə “Qarabağ” futbol klubu haqqında 4 seriyalı sənədli filmin istehsalına başlanılması oldu. Arxiv materiallarına istinadla çəkilən filmdə Ağdamda “Qarabağ” futbol klubunun yaranması, Ağdamın işğalından sonra Bakıda fəaliyyəti, ölkə və Avropa miqyaslı yarışlarda iştirakı, qazandığı nailiyyətlər və s. əksini tapacaq.

davamı səh. 7-də

Səhnəmizdən görünən il

Bu il, digər mədəniyyət ocaqları kimi, teatrlarımız da pandemiyanın səbəb olduğu təxminən ikiillik sükunətdən çıxaraq aktiv sənət həyatına qayıtdılar. Prosesi yaxından izləyən biri olaraq deyə bilərəm ki, istər tamaşaçı ilə bilavasitə ünsiyyət, istərsə də yeni səhnə əsərlərinin kəmiyyət və keyfiyyətində teatrlarımız özlərinə yenidən baxmaq imkanı qazandılar.

“Şuşa İli” teatrlarımızın cari repertuarında, yeni tamaşalarında da əksini tapdı, il ərzində iki teatr festivalı – Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə “4.4” Qısa Tamaşalar və Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının təşkilatçılığı ilə qurumun 125 illik yubileyinə həsr olunmuş “Milli klassika” festivalları da keçirildi. Üstəlik, bir sıra teatrlarımız ölkə xaricində də festivallara qatıldılar.

davamı səh. 5-də

75 illik yubiley gecəsində yenə royallın arxasında...

səh. 5

Azərbaycanla İCESCO arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə dair fəaliyyət planı imzalanıb

səh. 3

Kitabxanaların fəaliyyəti nə ilə yadda qaldı?

səh. 3

Fərhad Bədəlbəyli “Şərəf” ordeni ilə təltif olunub

Dekabrın 27-də görkəmli pianoçu, bəstəkar, Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı, Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının rektoru Fərhad Bədəlbəylinin 75 yaşı tamam oldu. Sənətkar yubileyi ərəfəsində “Şərəf” ordeni ilə təltif olunub.

Prezident İlham Əliyevin dekabrın 26-da imzaladığı sərəncama əsasən, Fərhad Bədəlbəyli Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafında uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə bu ordenə layiq görülüb.

Fərhad Bədəlbəyli 1997-ci ildə “Şöhrət”, 2017-ci ildə “İstiqlal” ordenləri ilə təltif edilib.

Fərhad Bədəlbəylini yubileyi və növbəti dövlət təltifi münasibətilə təbrik edir, ona möhkəm cansağlığı, yeni uğurlar arzulayırıq.

Ədəbiyyat və incəsənətimizin “Tək inci”si

Natəvanın 190 illiyinə həsr olunan sərgi açılıb

əvvəlki səh. 1-də

Akademik bu gün Natəvanın yubileyinin ürək açıcılığı ilə qeyd olduğunu vurğuladı: “Çünki Qarabağımız azaddır, Azərbaycan torpaqları işğaldan azad olunub. Bir vaxtlar Milli İncəsənət Muzeyinin həyatında yerləşən Natəvanın güllələnmiş heykəli artıq Şuşaya qayıtlılıb”.

Xurşidbanu Natəvanın rəhbərlik etdiyi “Məclisi-üns”dən, onun xeyriyyəçilik fəaliyyətindən söz açan Rəfael Hüseynov qeyd etdi ki, bu ədəbi məclis öz ətrafında dövrün qabaqcıl ziyalıları topla-yıb və Qarabağ ədəbi mühitinin inkişafına güclü təsir göstərib. Zəmanəsinin görkəmli şəxsiyyətlərindən olan X.Natəvan təkcə Azərbaycan deyil, bütün Cənubi Qafqazda xeyirxahlığı ilə tanınıb. O, kasıblara əl tutub, Şuşaya su kəməri və yol çəkdirib: “Xan qızının obrazı həm dahi şəxsiyyət – mədəni və ictimai xadim kimi, həm də gözəl, kübar Azərbaycan qadını kimi bir çox rəssam və heykəltəraşlarımız tərəfindən müraciət olunan, sayısız-hesabsız təsvirləri yaradılan obrazlardan birinə çevrilib. Maral Rəhmanzadə, Oqtay Sadiqzadə, Ömər Eldarov, Altay Hacıyev və başqa sənətkarlarımızın yüksək yaradıcılıq mehsulu kimi ərsəyə gələn Natəvan obrazları bugünkü sərginin diqqətləyici eksponatlarındandır”.

Daha sonra qonaqlar sərgi ilə tanış oldular.

Qeyd edək ki, sərgidə Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyi, Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyi, Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyi, Azərbaycan Dövlət Teatr Muzeyi, Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyası, Səttar Bəhlulzadənin Ev-Muzeyi, Bərdə Rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi və Xalq rəssamı Altay Hacıyevin şəxsi kolleksiyasında saxlanılan Natəvana məxsus şəxsi əşyalar, onun əlyazmaları, eləcə də görkəmli rəssam və heykəltəraşlarımızın əsərləri, ümumilikdə 60-a yaxın nümunə təqdim olunur.

“Tək inci” sərgisi 2023-cü il yanvarın sonunadək davam edəcək.

İsrailin Hayfa şəhərində Fikrət Əmirovun əsərləri səsləndirilib

İsrailin Hayfa şəhərində “Krieger” Sənət Mərkəzində dünya şöhrətli Azərbaycan bəstəkarı Fikrət Əmirovun 100 illiyinə həsr olunmuş konsert keçirilib.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən bildiriblər ki, konsertdə yerli ictimaiyyətin nümayəndələri və Azərbaycan diasporunun üzvləri iştirak ediblər.

Konsertdən əvvəl çıxış edən Xalq artisti, professor Yalçın Adıgözelov diqqətə çatdırıb ki, il ərzində dünyanın müxtəlif ölkələrində Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin böyük nümayəndəsi, simfonik muğam janrının banisi Fikrət Əmirovun yaradıcılığına həsr olunmuş konsertlər keçirilib.

“Lakin çox şadam ki, bu əlamətdar ilin yekun konserti İsraildə keçirilir”, – deyə maestro vurğulayıb.

Hayfa Simfonik Orkestrinin ifasında Fikrət Əmirovun “Azərbaycan kapriçiosu”, “Kürd ovsarı” simfonik muğamı və “Nəsimi dastanı” baletindən musiqi təqdim edilib.

Konsertdən sonra yerli ictimaiyyət nümayəndələri ifaçılara və təşkilatçılara təşəkkürlərini bildiriblər. Vurğulanıb ki, bu, onları heyretətamiz Azərbaycan musiqisi ilə tanış edən bir axşam olub.

əvvəlki səh. 1-də

Tamamlama işləri çərçivəsində arabalar üçün panduslar, yerüstü piyada keçidləri, qoruyucu tumbalar, DİN-in “Təhlükəsiz şəhər” xidməti tərəfindən videokameralar quraşdırılıb, yeraltı kommunikasiyalar, IT kanal sistemləri çəkilib. Mərkəzi park məhəlləsi 2017-ci ildə təhvil verilmiş “Paris evləri”ndən əlavə, 36, 20 və 8 mərtəbəli yaşayış binaları, 6-cı Park küçəsi boyunca ikimərtəbəli qeyri-yasayış binaları, ticarət və ictimai işə obyektləri, orta məktəb, ofis və dövlət inzibati binaları, bir sıra park və yaşıllıq zonalarından ibarətdir.

Qarabağ atları küçəsinin mərkəzində səkkizmərtəbəli, müasir fəasadlı yaşayış binalarının əhatəsində Qarabağ atları meydanı yerləşir.

Prezident İlham Əliyev meydana ağac əkib. Sonra dövlət başçısı “Qarabağ atları” kompleksinin təməlini qoyub.

Meydanla tanışlıq zamanı qeyd olunub ki, ətrafdakı binalarda mağazaların, ictimai işə obyektlərinin açılması nəzərdə tutulur. Meydanın mərkəzində Azərbaycanın Qarabağ torpaqlarının 30 illik işğaldan azad edilməsi ilə nəticələnən Vətən müharibəsindəki Zəfərinə həsr edilən Qarabağ atlarının heykəl kompleksi quraşdırılıb. Yeddi Qarabağ atından ibarət kompleksin hazırlanmasına amerikalı heykəltəraş Robert Sammers cəlb olunub.

Qarabağ atları küçəsində piyadalar üçün panduslar və yerüstü keçidlər, yaşıllıq zolaqları salınıb, avtomobil və velosiped dayanacaqları yaradılıb, piyadaların istiqamətləndirilməsi üçün yol göstəriciləri və s. quraşdırılıb.

əvvəlki səh. 1-də

Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə bu il səkkizinci keçirilən Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgisi mədəniyyət paytaxtımızın yubileyinə həsr olundu. Eyni zamanda nazirlik tərəfindən “Şuşa – 270” xatirə nişanı da təsis edildi.

2022-ci il Azərbaycan mədəniyyət və incəsənətinin, ədəbiyyat və elmünün inkişafına mühüm töhfələr vermiş bir sıra şəxsiyyətlərin yubileyləri ilə əlamətdar oldu. Dövlət başçısının müvafiq sərəncamları ilə musiqi mədəniyyətimizin inkişafına mühüm töhfələr vermiş SSRİ Xalq artistləri, bəstəkarlar Fikrət Əmirov və Rəuf Hacıyevin 100, ustad tarzən, Xalq artisti Əhməd Bəkirxanovun 130 illik yubileyləri qeyd olundu.

Yubiley tədbirlərinin arealına və rəngarəngliyinə görə, yola saldıığımız il “Fikrət Əmirov ili” də adlandırmaq olar. Dünya şöhrətli bəstəkarın yubiley tədbirləri UNESCO və TÜRKSOY kimi beynəlxalq təşkilatlarda, bir sıra ölkələrdə qeyd olundu. Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyi və UNESCO-nun birgə təşkilatçılığı ilə Parisdə, təşkilatın mənzil-qərargahında F.Əmirovun yubileyinə həsr edilmiş təntənəli musiqi axşamı keçirildi. Bir sıra ölkələrdə konsert və tamaşa nümayişləri gerçəkləşdi. Bunların sırasında Nyu-Yorkdakı “Karnegie Hall”da keçirilən “Dostluq körpüləri” adlı konsert xüsusilə əlamətdar oldu. Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyi, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi və Vaşinqtondakı səfirliyimizin dəstəyi ilə gerçəkləşən konsert F.Əmirov yaradıcılığının uzaq Amerikada

Bakının yeni siması – Ağ Şəhər

Prezident İlham Əliyev: “Məqsədimizə çatmışıq, artıq şəhər içində şəhər var”

Prezident İlham Əliyev avtobusla Bakı Ağ Şəhər Mərkəzi park kvartalını gəzib.

Məlumat verilib ki, burada dördmərtəbəli hipermarket binasının, Babək prospektində müasir dizaynlı çoxfunksiyalı binanın və avtodayanacağın inşası başa çatıb. Həmçinin Bakı Ağ Şəhərin “landmark”, olan və hazırda tikintisi aparılan 12 mərtəbəli ofis binası beynəlxalq standartlara uyğun iş məkanı təklif edəcək. Biznes mərkəzinin arxasında, hündür binaların əhatəsində 1 hektar ərazisi olan Mərkəzi park layihələndirilib. Park piyadalar üçün şimalda Babək prospekti və Qarabağ atları meydanından başlayan Fəvvarələr meydanı və piyada körpüsü boyunca Ağ Şəhər bulvarındak 2 kilometrlik maneəsiz gəzinti xiy-

banı olacaq.

Ərazi ilə tanış olan İlham Əliyev “Məqsədimizə çatmışıq, artıq şəhər içində şəhər var”, – deyə bildirib.

Prezidentə Bakı Ağ Şəhər layihəsi üzrə növbəti illərdə görü-ləcək işlər barədə də məlumat verilib.

Qeyd edək ki, Bakı Ağ Şəhər layihəsi ölkə başçısının sərəncamı ilə təsdiq olunan “Azərbaycan Respublikasında ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılmasına dair 2006-2010-cu illər üçün Kompleks Tədbirlər planı” çərçivəsində həyata keçirilir. Bakı Ağ Şəhər dünyanın qabaqcıl və müasir ekoloji şəhərsalma layihəsi kimi müxtəlif beynəlxalq mükafatlara (Honkonqda “MIPIM Asia Awards 2011” müsabiqəsi, Dubayda “Cityscape Global” və s.)

layiq görülmüş.

Ağ Şəhərin təhvil verilmiş məhəllələrində artıq minlərlə sakin keyfiyyətli və müasir şəhər mühitində yaşayır.

2022-ci ilin mədəni mənzərəsi

Beynəlxalq festivallar, sərgilər və yubileylərlə zəngin il

böyük təntənəsi idi. “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” Bur-sada da dahi bəstəkarın yubiley konserti keçirildi.

2022-ci il həmçinin görkəmli bəstəkar, mədəniyyət xadimi Rəuf Hacıyevin 100 illiyi ilə ələmətdar oldu.

Hər iki yubiley münasibətilə Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə “Fikrət Əmirov – 100” və “Rəuf Hacıyev – 100” musiqi festivalları real-laşdı, Bakıda və Gəncədə konsert və tamaşa nümayişləri oldu.

Bundan əlavə, il ərzində görkəmli xanəndələr Sara Qədimova və Şövkət Ələkbərovanın 100, ustad kamança ifaçısı Həbil Əliyevin 95, bəstəkar Emin Sabitoğlu-nun 85, dünya şöhrətli opera və estrada müğənnisi Müslüm Maqomayev-in 80 illik yubileyləri müxtəlif tədbirlərlə qeyd olundu. Bu gün də Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafına töhfələr verən sə-

nətkarlardan maestro, Xalq artisti Rəuf Abdullayevin 85, Bəstəkarlar İttifaqının sədri Xalq artisti Fərəngiz Əlizadə və Bakı Musiqi Akademiyasının rektoru Xalq artisti Fərhad Bədəlbəylinin 75 illik yubileyləri keçirildi. Xalq artistləri – bəstəkar El-dar Mansurov və müğənni Sərxan

Sərxanın 70, bəstəkar Sərdar Fə-racovun 65, xanəndə Mələkxanım Əyyubovanın 60 illiyi qeyd olundu. Dövlət başçısının sərəncamları ilə bu il həm də görkəmli şair, xeyriyyəçi Xurşidbanu Natəvanın 190, maarif və mətbuat xadimi Ömər Faiq Nəmanzadənin 150, dahi şair-dramaturq Hüseyn Cavidin 140, istiqlal şairi Əhməd Cavidin 130 illik yubileyləri müxtəlif tədbirlərlə qeyd olundu.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə Ağdamdakı “İmarət” komp-leksində Natəvanın yenidən ucaldılmış abidəsinin açılışı keçirildi.

Hüseyn Cavidin yubileyi münasibətilə Vaşinqtonda ədibin bərelyefinin açılışı oldu. Gənc heykəltəraş Kamran Əsədovun müəllifi olduğu bərelyef şəhər-dəki ABŞ-Azərbaycan Ticarət Palatasının inzibati binasının fa-sadına vurulub.

Görkəmli şair, pedaqoq, ictimai xadim Əhməd Cavidin 130 illiyi də böyük təntənə ilə qeyd olundu. Yubiley tədbirləri şəirlərində böyük sevgi ilə vəsf etdiyi Türkiyədə, eləcə də Özbəkistan-da da keçirildi, həyat və yaradıcılığına həsr olunan kitabların təqdimatı reallaşdı.

Həmçinin dramaturgiyamızın banisi Mirzə Fətəli Axunzadənin 210, milli mətbuatımızın əsasını qoyan Həsən bəy Zərdəbinin 180, böyük maarifçi və realist şair Mirzə Ələkbər Sabirin 160, yazıçı və dövlət xadimi Yusif Vəzir Cəmənzəminlinin 135, böyük müğənni Bülbülün 125, maestro Niyazinin 110, Aşıq Şakirin 100, Xalq rəssamı, Rəssamlıq Akademiyasının rektoru Ömər Eldarovun 95 illiyi və bir sıra mədəniyyət, elm və ədəbiyyat xadiminin yubileyləri qeyd olundu.

Bu il həm də Azərbaycan mədəniyyətində, elmində özünəməxsus yeri olan İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının və İrəvan Müəllimlər Seminariyasının 140 illiyi idi. Hər iki yubileylə əlaqədar dövlət başçısı tərəfindən sərəncamlar imzalanmışdı.

Rəuf Hacıyevin 100 illiyinə həsr olunan festival yekunlaşdı

Xəbər verdikimiz kimi, Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə görkəmli bəstəkar SSRİ Xalq artisti Rəuf Hacıyevin (1922-1995) 100 illiyi münasibətilə 3-27 dekabr tarixlərində musiqi festivalı keçirildi. Festival çərçivəsində paytaxtda və Gəncədə musiqi axşamları və digər tədbirlər təşkil olundu.

Dekabrın 22-də festivalın növbəti konserti Beynəlxalq Muğam Mərkəzində reallaşdı. Yığcam, xüsusi ab-havası olan musiqi axşamında bəstəkarın Əlcəzair mövzusunda əsərləri, piano üçün miniaturları səsləndirildi.

Qeyd edək ki, Rəuf Hacıyev 1971-ci ildə Mədəniyyət Nazirliyinin göndərişi ilə Əlcəzairə gedən mədəniyyət qrupuna rəhbərlik edib. Azərbaycan musiqisi tarixində novator bəstəkar kimi qalan Rəuf Hacıyev əlcəzairli gənclərin musiqi təhsilində, milli musiqi məktəbinin formalaşmasında yaxından iştirak edib. Həmin musiqiçi kadrlar indi də Əlcəzair Milli Konservatoriyasında və Buduau şəhərində açılmış musiqi məktəbində müəllim kimi çalışırlar.

Konsert proqramında bəstəkarın sevilən mahnıları dirijor Leyla Zaliyevanın rəhbərliyi ilə “Şəms-Qəmə” kamera xoru (Milli Konservatoriya) tərəfindən səsləndirildi. Xoru Əməkdar müəllim Naibə Şahməmmədova müşayiət edirdi. Əməkdar artistlər Nərgiz Kərimova və Fərid Əliyevin ifalarında Rəuf Hacıyevin operettalarından parçalar maraqla qarşılandı.

Gecədə musiqişünas Vəfa Həmidova dolğun və əhatəli çıxışı ilə tamaşaçıları Rəuf Hacıyev yaradıcılığının maraqlı məqamları ilə tanış etdi. Beynəlxalq müsabiqələr laureatları Fəqan Həsəni və Atabala Mə-nəfzadə bəstəkarın fortepiano üçün miniaturlarını sevgi və ehtiram dolu ifaları ilə təqdim etdilər.

Xalq artisti Salman Qəmbərov və ifaçı Rövşən Qəhrəmanovun “Saçlarına gül düzüm”ü yeni işləmədə birgə ifaları isə xüsusi təsir bağışladı. Bu ifa ilə zala sanki çiçək yağışı ələndi... ***

“Rəuf Hacıyev – 100” Musiqi Festivalına dekabrın 27-də M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında keçirilən konsertlə

yekun vuruldu. Bağlanış konserti üçün bəstəkarın simfonik əsərlərindən ibarət proqram tərtib olunmuşdu.

Musiqişünas Vəfa Həmidova bəstəkarın simfonik musiqi yaradıcılığında söz açdı. Bildirdi ki, yekun konsertdə sənətkarın simfonik əsərləri silsiləsindən səslənəcək “Gənclik simfoniyası” (1953) müəllifin diplom işidir. Bu əsər Azərbaycan musiqisində ilk lirik-dramatik simfoniya

nümunəsidir. Əsərdə bəstəkarın Vətəninə, xalq sənətinə, musiqisinə olan dərin məhəbbəti öz əksini tapıb. Bəstəkarın “Rəqs lövhələri” simfonik süitəsi isə 1954-cü ildə yazılıb və “Qızların rəqsi”, “Rəqs”, “Yallı”, “Vals” hissələrindən ibarətdir.

Proqrama daxil olan bəstəkarın “Violin ilə orkestr üçün konsert” (1952) əsərinə qədər yalnız Soltan Hacıbəyov 1945-ci ildə və Cahangir Cahangirov 1951-ci ildə bu janra müraciət edib. R.Hacıyevin bu əsəri nurla, coşğun həyat nəbzi və sevinc hissi ilə doludur.

Sonra konsert proqramı təqdim olundu. Konsertdə Üzeyir Hacıbəyli adına Dövlət Simfonik Orkestrinin müşayiətində (Əməkdar artist Fuad İbrahimovun dirijorluğu ilə) Əməkdar artist Ceyla Seyidova bəstəkarın əsərlərini sevgi və peşəkarlıqla səsləndirdi. İfa olunan əsərlər Rəuf Hacıyev sənətinin əbədiyaşarlığını bir daha təsdiqlədi.

Lalə

Autizm sindromlu uşaqlar üçün bayram tədbiri

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsi və Azərbaycan Autizm Assosiasiyasının birgə təşkilatçılığı ilə autizm sindromlu uşaqlar üçün 31 Dekabr – Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni ilə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Tədbirdə millət vəkili, incəsənət xadimləri, digər qonaqlar iştirak ediblər.

Çıxış edənlər autizm sindromlu uşaqların və ailələrinin cəmiyyətin həssas qrupuna aid olduğunu, onlara xüsusi diqqət və qayğı göstərilməsinin vacibliyini qeyd ediblər.

Sonra il ərzində fərqlənən autizm mərkəzlərinə, idman klublarına, təlimçilərə diplom və təşəkkürnamələr təqdim olunub. Yarışlarda mükafat qazanan autizm sindromlu idmançılara hədiyyələr verilib.

Bədii hissədə ifa olunan mahnılar və rəqslər həm uşaqlarda, həm də qonaqlarda xoş ovqat yaradıb.

əvvəli səh. 1-də

Dövlət başçısının sərəncamı ilə görkəmli tarzən, pedaqoq, Xalq artisti Əhməd Bakıxanovun isə 130 illiyi müxtəlif tədbirlərlə qeyd olundu. Bundan əlavə, il ərzində görkəmli xanəndələr, Xalq artistləri Sara Qədimova və Şövkət Ələkbərovanın 100, Həbil Əliyevin 95, Emin Sabitoğlunun 85, dünya şöhrətli opera və estrada müğənnisi, bəstəkar Müslüm Maqomayevin 80 illik yubileyləri müxtəlif tədbirlərlə qeyd edildi. Avqustda paytaxtdakı “Yaşıl Teatr”da, oktyabrda isə Heydər Əliyev Sarayında Maqomayevin yubileyinə həsr olunmuş musiqi axşamları xüsusilə yaddaqalan oldu.

Üzeyir Hacıbəyli Beynəlxalq Musiqi Festivalı 14-cü dəfə ölkəmizdən və xaricdən ifaçı və kollektivləri, mütəxəssisləri bir araya gətirdi. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi və Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən festivalın konsertləri Üzeyir bəyin doğma şəhəri Şuşada da gerçəkləşdi.

2010-cu ildən Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı və Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə Şekidə keçirilən “İpək Yolu”

2022-nin musiqi çələngindən

Beynəlxalq Musiqi Festivalı pandemiyanın yaratdığı ikillik fasilədən sonra bu il 11-ci dəfə baş tutdu.

Ölkəmizdə vokal ifaçılığının inkişafına töhfə vermək məqsədilə keçirilən Vokalçıların Bülbülü adına Beynəlxalq müsabiqəsinin bu il səkkizcisi reallaşdı. 25 il öncə təməli qoyulan müsabiqəyə ilk dəfə sənətkarın doğma yurdu Şuşa şəhəri ev sahibliyi etdi.

Caz həvəskarlarının ilidir intizarla gözlədikləri Bakı Caz Festivalı bu il paytaxt sakinlərini və şəhərimizin qonaqlarını cazsız qoymadı. Mədəniyyət Nazir-

liyinin dəstəyi ilə festival 17-ci dəfə təşkil olundu.

Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Bakıda keçirilən “Barokko günləri” Beynəlxalq Musiqi Festivalı, Bakı Beynəlxalq Piano Festivalı da ilin uğurlu mədəniyyət layihələrindən oldu.

Nazirliyin “Yeni adlar” layihəsi isə gənc və istedadlı musiqiçilər üçün geniş meydan oldu. Gənc ifaçılar Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında ölkənin aparıcı orkestrlərinin müşayiəti və tanınmış dirijorların rəhbərliyi ilə imkanlarını nümayiş etdirmək fürsəti qazandı.

Heydər Əliyev Fondu və Azərbaycan Televiziyaşının təşkilatçılığı, Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə keçirilən VIII Muğam Televiziya Müsabiqəsi də müğəməvərlər üçün ilə bir naxış vurmuş oldu.

Mədəniyyət Nazirliyi və YARAT Müasir İncəsənət Məkanının birgə təşkilatçılığı ilə reallaşan, ictimaiyyətin marağını cəlb edən “Mədəni yenilənmə” layihəsi 2022-ci ildə də davam etdi. Kino, musiqi və digər sahələrdə tanınmış simalar şəhərimizin qonağı oldular.

Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyi xüsusilə gənc nəslin mənəvi-əxlaqi və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsini diqqətdə saxlayır. İl ərzində muzeydə və onun filialları olan Niyazinin Mənzil-Muzeyi, Qara Qarayevin Ev-Muzeyi və Vaqif Mustafazadənin Ev-Muzeyində müxtəlif tədbirlər, elmi-praktik konfranslar keçirilib, sərgilər təşkil edilib. Bundan əlavə, il ərzində musiqi mədəniyyətimizin inkişafında mühüm rol oynamış görkəmli sənətkarların yubileyləri qeyd olunub, əlamətdar günlərlə bağlı tədbirlər keçirilib.

C.Cabbarlı adına Azərbaycan Dövlət Teatr Muzeyində əlamətdar mədəniyyət hadisələri, yubileylərə bağlı müxtəlif tədbirlər keçirilib. Muzeyin və Səbail rayon MKS-nin Mərkəzi Kitabxanasının birgə təşkilatçılığı ilə Hüseyn Cavidin 140 illik yubileyinə həsr edilən “Mənim tanıdığım gözəllikdir, sevgidir” adlı dəyirmi masada ədibin həyat və yaradıcılığını əks etdirən fotosərgi nümayiş olunub. “Şuşa ili”nə həsr olunmuş “Mədəniyyətimizin Şuşa salnaməsi” adlı elmi-praktik konfrans, muzeyin sosial şəbəkə hesablarında yayımlanan “Cənnətim Qarabağ” rubrikası yaddaqalan layihələrdən olub.

İl ərzində görkəmli şəxsiyyətlərin ev-muzeyləri, həmçinin bölgələrdə fəaliyyət göstərən muzeylərdə də müxtəlif səpkili tədbirlər keçirilib.

Nurəddin

Muzeylərimiz üçün il necə keçdi?

əvvəli səh. 1-də

Azərbaycan xalça sənətinin dünyada təbliği məqsədilə dekabrda Rumıniyanın Sibiu şəhərindəki Brukenthal Müasir İncəsənət Muzeyində “Azərbaycan xalçaları: incəsənətlə öyrənmək” adlı sərgi açılıb.

Bu il Milli Xalça Muzeyində 20-dək ölkədən mütəxəssisin qatıldığı “Gənc tamaşaçılar üçün muzey” adlı beynəlxalq konfrans da keçirilib.

Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində (AMİM) il ərzində müxtəlif tədbirlər, sərgilər təşkil olunub. Xalq rəssamı Sirus Mirzəzadənin “Qadın ətri” adlı fərdi sərgisi maraqla qarşılanıb.

Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə AMİM-də Beynəlxalq Muzeylər Günü münasibətilə “Muzeydə gecə” adlı multimedialı layihəsi həyata keçirilib. İl boyunca muzeydə görkəmli rəs-

samların yaradıcılığını təbliğ etmək və mədəni irsimizi yeni nəsle tanımaq məqsədilə “Bədi lövhələr” adlı layihə, həmçinin muzeyin əməkdaşları tərəfindən ümumtəhsil müəssisələrində incəsənətə dair mühazirələr oxunub.

Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində “Şuşa ili” ilə əlaqədar “Xanbülbulün vətəni – Şuşa” adlı sərgi açılıb. Mədəniyyət paytaxtımızın tarixinin müxtəlif dövrlərini əks etdirən zəngin eksponatlar əsasında hazırlanmış sərgidə 300-dən artıq muzey materialı, informasiya paneli, fotoşəkillər, rəsm əsərləri nümayiş olunub.

Muzeydə həmçinin Qarabağ tarixinin ayrı-ayrı problemlərinin tədqiqi istiqamətində də işlər görüldü. Tanınmış Azərbaycan ziyalısi, şuşalı Mir Möhsün Nəvvabın muzeydə qorunan silah kolleksiyası ilk dəfə tədqiqata cəlb olunub, həmçinin “Mir Möhsün Nəvvab və onun silah

kolleksiyası” adlı kitab (Azərbaycan və ingilis dillərində) çap edilib.

Muzeydə 2021-ci ildə yaradılan Vətən müharibəsi fondunun zənginləşdirilməsi istiqamətində il ərzində işlər davam etdirilib. Hazırda fondda 260-dan çox şəhid və qaziyə məxsus 3150 ədəd inventar qorunur.

Azərbaycan İstiqlal Muzeyi il ərzində gənclərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi, dövlətçiliyimizin təbliği, tariximizin şanlı səhifələrinin daha dərinlən öyrənilməsi məqsədilə müxtəlif səpkili tədbirlər keçirib. 44 günlük Vətən müharibəsi qəhrəmanlarının xatirəsini yaşatmaq, vətənpərvərliyin təbliği məqsədilə ötən ildən başlanan “Qəhrəmanlar can verir yurdu yaşatmaq üçün” adlı layihə bu il də davam edib. Layihə çərçivəsində keçirilən tədbir-sərgilərdə Vətən müharibəsi şəhidlərinə məxsus əşyalar nümayiş olunub.

Kitabxanaların fəaliyyəti nə ilə yadda qaldı?

2022-ci il ölkəmizdə mədəniyyət sahəsində bir sıra əlamətdar hadisələrlə yaddaqlara yazıldı. Respublikanın aparıcı kitabxanaları tərəfindən il ərzində müxtəlif layihələr, tədbir və təqdimatlar həyata keçirildi.

M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası çoxsaylı tədbir və layihələri ilə bərabər, ötən ildən Mədəniyyət Nazirliyi ilə birgə həyata keçirdiyi “Qarabağa kitabla gedək!” kitab toplaма kampaniyasını da davam etdirib. Layihə çərçivəsində müvafiq qurumlar və ayrı-ayrı şəxslər tərəfindən işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaradılacaq kitabxanalar üçün ümumilikdə 110 min nüsxədən çox ədəbiyyat hədiyyə edilib.

Milli Kitabxana “Şuşa ili” münasibətilə Mədəniyyət Nazirliyi ilə birgə “Şuşa – Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı. Bibliografiya”, “Xan Şuşinski. Bibliografiya”, “Xurşidbanu Nəvəvan. Bibliografiya” kitablarını nəşr etdirib. Bundan əlavə, “Zəfərimizin təntənəsi 2022-ci il “Şuşa ili”dir” adlı elektron metodik vəsait hazırlanıb, “Şuşa ABŞ və Böyük Britaniya mətbuatında: 1827–1915-ci illərə aid qəzet materialları əsasında” adlı kitab nəşr olunub, “Şuşa”, “Şuşa əl işləri”, “Şuşa zərgərlik məmulatları”, “Şuşanın görkəmli şəxsiyyətləri. Bülbül”, “Şuşa məişət əşyaları”, “Şuşa bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!” adlı virtual sərgilər, “Qarabağın incisi Şuşa” və “Biz sənə dirçəldəcəyik, əziz Şuşa!” adlı elektron məlumat bazaları hazırlanaraq ictimaiyyətə təqdim edilib.

Qeyd edək ki, il ərzində Milli Kitabxanada müxtəlif kitab təqdimat-

ları keçirilib. Görkəmli şəxsiyyətlərin yubileyləri, əlamətdar günlərə həsr edilən bir neçə adda elektron məlumat bazası, eləcə də onlarla virtual sərgi hazırlanaraq istifadəçilərin ixtiyarına verilib.

Bu il həmçinin Azərbaycan Milli Kitabxanasının beynəlxalq əlaqələri daha da genişləniş. Seçənə adına Macarıstan Milli Kitabxanası, İsrail Milli Kitabxanası və Albaniya Milli Kitabxanası arasında qarşılıqlı əməkdaşlığa dair memorandum, eləcə də Koreya Xalq Demokratik Respublikasının Xalq Tədris Mərkəzi arasında kitab mübadiləsi haqqında protokol imzalanıb.

C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanası il ərzində “Şuşa ili”, Zəfər Günü və digər əlamətdar hadisələrlə bağlı müxtəlif tədbirlər həyata keçirib, kitablar nəşr etdirib. Kitabxananın nəşrə hazırladığı “Sən azadsan!” kitabıda gənc yazarların Vətən müharibəsində şanlı Zəfərə həsr olunan şeir, esselər və hekayələri toplanıb. VIII Bakı

Beynəlxalq Kitab Sərgisində nəşrin təqdimatı olub.

Kitabxanada müxtəlif mədəni-kültür tədbirləri, müəlliflərlə görüşlər, imza günləri təşkil edilib. Həmçinin birgə Cabbarlının Ev-Muzeyi ilə bəzə istiqal şairi Əhməd Cavadın 130 illik yubileyi münasibətilə “Çirpınırdın, Qara dəniz” adlı tədbir və “Əhməd Cavad – 130” adlı elektron məlumat bazasının təqdimatı mərasimi, digər tədbirlər gerçəkləşib. Bu tədbirlərin hər birində kitabxananın əsas oxucu kontingentini təşkil edən gənclər, fəal oxucular və kitabxana əməkdaşları iştirak ediblər.

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası da 2022-ci ili müxtəlif tədbir və layihələrlə, virtual təqdimatlarla başa vurub.

Respublika Uşaq Kitabxanası və İ.Kryange adına Moldova Milli Uşaq Kitabxanası arasında “Səhəddə bilməyən incəsənət” layihəsi çərçivəsində Bakı Avropa liseyində “Novruz – milli-mənəvi dəyərlərimiz” adlı virtual görüş təşkil edilib.

Görüşdə Novruz bayramına həsr olunmuş ədəbi-bədii kompozisiya təqdim olunub.

Kitabxana “Şuşa ili” ilə bağlı tədbirlər, Vətən müharibəsinin ikinci il-dönümü münasibətilə vətənpərvərlik mövzulu layihələr həyata keçirib, o cümlədən şair-publisist Sevidik Nəsiboğlunun “Möhtəşəm Zəfərin nişanəsi” kitabının təqdimatı olub.

Respublika Uşaq Kitabxanası da VIII Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgisində yeni nəşrlərin – “Təhsil” nəşriyyatı ilə birgə ərəşəyə gələn Rəziyyə Rəhimzadənin “Qədim Bakı haqqında əfsanələr” və Tural Axundovun “Şuşa tarixinin obyektivində” kitablarının təqdimatını keçirib.

İl ərzində Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin təbliyində fəaliyyət göstərən MKS-lərin mərkəzi kitabxanaları və filialları, həmçinin regional mədəniyyət idarələrinin əhatə etdiyi kitabxanalarda da müxtəlif tədbirlər keçirilib, sərgilər təşkil olunub.

N.Məmmədli

Azərbaycanla İCESCO arasında Fəaliyyət Planı imzalanıb

Xəbər verdiyimiz kimi, 23-24 dekabr tarixlərində Mərkəş Krallığının Rabat şəhərində İslam Dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı (İCESCO) İcraiyyə Şurasının 43-cü sessiyası keçirilib. Tədbirdə Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyi Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin sektor müdiri Araz Bağırılı iştirak edib.

Sessiyanın giriş sözü ilə açan İCESCO-nun baş direktoru Salim bin Məhəmməd əl-Malik təşkilatın yeni strategiya üzrə fəaliyyətinin uğurla icra edildiyini diqqətə çatdırıb. Həyata keçirilmiş, cari və planlaşdırılan layihələr haqda məlumat verilib.

Tədbir çərçivəsində “Azərbaycan Respublikası ilə İslam Dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə dair Fəaliyyət Planı” imzalanıb. Sənədi Azərbaycan tərəfdən ölkəmizin Mərkəş Krallığındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Nazim Səmədov, İCESCO adından isə baş direktor Salim əl-Malik imzalayıb.

Plan da Azərbaycanın təşəbbüsü ilə irəli sürülən və BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı və İCESCO-nun tərəfdaşı olduğu “Mədəniyyət naminə sülh” global çağırışı çərçivəsində birgə fəaliyyətlərin icrası nəzərdə tutulub. Bununla yanaşı, İCESCO-nun Gənc Peşəkarlar Programı, İslam dünyasının mədəni irs abidələrinin qorunması və mühafizəsi, həmçinin informasiya texnologiyası sahəsində həyata keçiriləcək layihələrə dəstək verilməsi planlaşdırılır.

Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun Qazaxıstanla əməkdaşlığı təqdir olunub

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu türk xalqlarının mədəni mirasının yaşadılması və təbliği ilə bağlı fəaliyyətində Qazaxıstanla əməkdaşlığa da xüsusi önəm verir. Bu fikir qurumun prezidenti Günay Əfəndiyevanın Qazaxıstan səfəri zamanı keçirdiyi görüşlərdə bir daha vurğulanıb.

Xəbər verdiyimiz kimi, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti 20-21 dekabr tarixlərində Astanada keçirilən I Mərkəzi Asiya Media Forumunda iştirak edib. O, səfər çərçivəsində Qazaxıstanın mətbuat və sosial nəşriyyatı naziri Darxan Kızıralı, mədəniyyət və idman naziri Dauren Abayev, həmçinin xarici işlər nazirinin müavini Adil Tursunov və Qazaxıstan Parlamenti Senatının sədr müavini Askar Şakirov ilə görüşüb.

Qazaxıstan xarici işlər nazirinin müavini Adil Tursunov Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu ilə qarşılıqlı münasibətlərin möhkəmləndirilməsinin önəmini vurğulayıb, həyata keçirilən layihələrə dəstəkləməyə hazır olduqlarını bildirib.

Askar Şakirov da Qazaxıstanın zəngin tarixi və mədəni irsinin tanıdılmasında fond ilə tərəfdaşlığın vacibliyini qeyd edib. Günay Əfəndiyeva Askar Şakirova Qazaxıstanın böyük şairi, bəstəkar Abay Kunanbayevin 175 illik yubileyi münasibətilə Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu tərəfindən İspaniyada çap edilmiş poçt markasını təqdim edib.

“Cəngi” estrada folklor ansamblının

30 illiyi qeyd olunub

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsi “Cəngi” estrada folklor ansamblının 30 illik yubileyi dekabrın 22-də Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrında qeyd olunub.

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin təşkilatçılığı ilə gerçəkləşən tədbirdə Mədəniyyət Nazirliyinin əməkdaşları, Amerika Birləşmiş Ştatlarının ölkəmizdəki müvəqqəti işlər vəkili Hüqo Qevera, baş idarənin rəisi İbrahim Əliyev, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, digər qonaqlar iştirak ediblər.

Açılış nitqi söyləyən İbrahim Əliyev qonaqları salamlayıb. Bildirib ki, “Cəngi” ansamblı 30 il ərzində böyük inkişaf yolu keçib: “Ansambl həm Azərbaycanda, həm də xaricdə ölkəmizi uğurla təmsil edib. Bugünkü tədbirdə ansamblın 30 illik yubileyi münasibətilə konsert təqdim olunacaq. Konsertdə xalq mahnıları, Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri və muğam üstündə caz kompozisiyaları ifa ediləcək. Əminəm ki, gecədə iştirak edən qonaqlar konsertdən zövq alacaqlar”.

Tədbirin aparıcısı, Əməkdar mədəniyyət işçisi, jurnalist Rahib Azəri vurğulayıb ki, 2002-ci ildə Xalq artisti Mircavad Cəfərovun “Cəngi” estrada folklor ansamblına rəhbər təyin edilməsi nəticəsində kollektivə ikinci nəfəs gəlib: “Rafiq Babayev irsini qoruyan, onun ənənələrinə sadıq qalan Mircavad Cəfərov ansamblın nəzdində muğam üçlüyü, folk və modern üslubunda rəqs ansamblı, caz triosu (piano, bas-gitara, zərb alətləri) və təbii ki, uzun illərən zəhməti nəticəsində 2013-cü ildən etibarən 15 nəfərlik musiqi qrupu yaradıb”.

Çıxışlardan sonra söz musiqiyə verilib.

Konsertdə ansamblın (Xalq artisti Mircavad Cəfərov – ud, Əməkdar artistlər Ruslan Hüseynov – bas-gitara, Kamran Kərimov – nağara, Mircavid Cəfərov – tar, Vəlif Hüseyn – piano, Lütfiyar Əliyev – saksofon, Nicat Bayramov – zərb alətləri, Ramin Hüseynov – akordeon, Tərlan Məmmədşeynov – piano, solistlər – Rəhil Xələfov, Gülbəniz Məmmədova, Əminə Kaykun, Məhədiyyə Zeynalov) ifasında “Çahargah” muğam kompozisiyası, “Bura Vətəndir”, “Ətrin qalib güllərdə”, “Rəhm elə, ilahi”, “Əziz şəhər”, “Leyla”, “Dağlar”, “Məhəbbət gırağı”, “Ya sənindir, ya mənəm” və digər mahnılar səsləndirilib. Ansamblın məhərrəli ifası tamaşaçıların alqışları ilə qarşılanıb.

Qeyd edək ki, “Cəngi” estrada folklor ansamblı 1992-ci ildə musiqiçi və bəstəkar, cazmen, Xalq artisti Rafiq Babayev tərəfindən yaradılıb.

Nurəddin

Xalq artisti, qarmon ifaçısı Ənvər Sadıqovun bədii rəhbərliyi ilə “Qaytağı” instrumental ansamblının dekabrın 23-də Heydər Əliyev Sarayında keçirilən konsertini musiqisəvərler çoxdan gözləyirdilər. Çünki hələ 2016-cı ilin may ayında ansamblın Beynəlxalq Muğam Mərkəzində “Təəssürat” adlı konserti böyük maraqla qarşılanmışdı. Paytaxtın baş səhnəsində isə hər kəsi uzun zaman unudulmayacaq musiqi axşamı, möcüzəvi bir qış nağılı gözləyirdi...

Konsert Üzeyir Hacıbəyli musiqilərdən ibarət kompozisiya ilə başladı. Aparıcı, Əməkdar mədəniyyət işçisi Rahib Azəri tamaşaçılara fərqli və maraqlı program vərd etdi. Musiqişünas ağı-qara, sanki pianonun dillərini xatırladan geyimləri diqqətdən yayınmırdı. Sonra bu il 100 illiyi böyük təntənə ilə qeyd olunan Rəuf Hacıyevin filmlərə yazdığı mahnılardan ibarət popurri səsləndirildi.

Əməkdar artist, tanınmış gənc pianoçu Emil Əfrasiyab həmin gecə öz pərəstişkarlarını çox gözlətmədi. Cazsevərler ABŞ-nin Boston şəhərində yaşayan azərbaycanlı ifaçını ilk dəfə ölkəmizi Kaliforniya ştatında təşkil olunan 65-ci Monterey Caz Festivalında uğurla təmsil etməsi münasibətilə gurultulu alqışlara qərq etdilər. O, ilk olaraq Azərbaycanın “caz şahzadəsi” adlandırılan Əzizə Mustafazadəyə həsr etdiyi “Əzizə” kompozisiyasını ifa etdi.

Ənvər Sadıqovun özünəməxsus yanaşması və ifa üslubuna xas olaraq repertuarında tanqo tipli əsərlər də üstünlük təşkil edirdi. Azərbaycan və Qərb bəstəkarlarının əsərlərinin sintezi, klassik əsərlərin qarmonda bənərsiz səslənməsi tamaşaçılarda, xüsusən də musiqişünaslarda maraqlı reaksiya doğururdu.

“Qaytağı”nın musiqi gecəsindən qəlblərə süzülən melodiyalar

Konsert proqramında bu il dünyasını dəyişən unudulmaz bəstəkar, Əməkdar incəsənət xadimi Rühəngiz Qasımovanın da xatirəsi yad olundu, onun əsərlərindən ibarət kompozisiya ifa edildi.

Ənvər Sadıqovun qızı, Vyana Musiqi və İfa Sənəti Universitetinin tələbəsi Tamilla Sadıqbəylinin dirijorluğu ilə milli rəqsimiz “Uzundərə”nin Qara Qarayev adına Azərbaycan Dövlət Kamera Orkestri ilə birgə Ənvər Sadıqovun solo ifası gecəyə xüsusi rəng qatdı. Hidayət Sadıqbəyli isə həmin gecə atasına başqa bir ərməğan etdi. Onun Emil Əfrasiyabla duet ifası böyük alqışlarla qarşılandı.

Ansamblın təqdim etdiyi kompozisiyalar, mahnılar, caz, milli və Qərb musiqilər bir-birini əvəzlədikcə gecənin al-əvanlığı daha da artırır, bu da təbii olaraq tamaşaçıları biganə qoymurdu. Azərbaycanda milliləşən qarmonun imkanları və si peşəkar yanaşmanın sərgilənməsi musiqini az-çox duyan hər kəsi heyran etmişdi. Xalq artisti, tarzen Ramiz Quliyev növbəti ifaya keçid zamanı səhnəyə qalxmada elə yerdən ifalar haqqında ürək sözlərini bölüşmək üçün üzünü zala tutdu. Bu məqamda da aparıcı onu səhnəyə dəvət etdi.

Konsert boyu bütün ifaçıların Xalq artisti Ənvər Sadıqov

vun (qarmon) bədii rəhbərliyi ilə Əməkdar artistlər Ələkbər Ələkbərov (tar), Emil Əfrasiyab (piano), Şakir Davudov (skripka), Bəhram Mahmudov (qoşanağara), Xasay Gülməmmədov (saz və ud) Tələh Ağayev (elektro piano), Abbas Səfərov (nağara), Elvin Bəşirov (zərb alətləri), Orxan Musayev (nəfəs alətləri) və Saleh Məmmədov (bas-gitara), Məqsəd Əzizov (zurna) solo hissələrlə öz peşəkarlıqlarını nümayiş etdirməsi də başqa bir ələm idi.

Konsert ansamblın ifasında böyük Cəfər Cəbbarlının “Türk sağ ikən” şeirinin sözlərinə yazılmış mahnının sədaları altında (Əməkdar artist Abbas Bağirov) yekunlaşdı.

Həmin gecə səslənən əsərlərin ehtişamını, ifaçıların məhərrətini musiqi təhsilim olmadıq üçün layiqincə qiymətləndirmək acizəm. İnanıram ki, konserti izləyən hörmətli musiqişünasların bu layihə ilə bağlı elmi mülahizələrini tezliklə mətbuatda oxumaq imkanı qazanacağıq.

Qeyd edək ki, “Qaytağı”nın bədii rəhbəri, virtuoza qarmon və akordeon ifaçısı, Xalq artisti Ənvər Sadıqov xalq, muğam, klassik, eləcə də caz musiqiləri arasında ecazkar sintez yarada bilir. Sənətkar 2001-ci ildə qarmon aləti üzərində eksperimentlər aparmağa başlayıb. 2007-ci ildə “ReneveR” adlı üç oktavlı, eləcə də yeni registrli qarmon ərsəyə gətirib. Alət 2018-ci ildə isə Azərbaycan Respublikası Əqli Mülkiyyət Agentliyində ixtira kimi qeydiyyatdan keçərək patentləşdirilib. Bu qarmon səs diapazonunun genişliyindən əlavə, həm də daha bir səs registrinin olmasına görə Azərbaycan qarmon ifaçılığı üçün yeni imkanlar yaradıb və gənc ifaçılar arasında yayılmaqdadır...

Lalə Azəri

Bölgələrdə Həmrəylik Günü və Yeni il tədbirləri

Bölgələrdəki mədəniyyət müəssisələrində 31 Dekabr – Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə müxtəlif tədbirlər keçirilib.

Gəncə RMİ Gəncə Şəhər Heydər Əliyev Mərkəzi, Gəncə şəhərindəki İsrəfil Məmmədovun Ev-Muzeyi və şəhər MKS-nin 16 nömrəli kitabxana filiali birlikdə “Birliyimizin və inamımızın bayramı” mövzusunda ədəbi-bədii gecə keçirib. Bildirilib ki, 1991-ci il dekabrın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçən iclasında 31 dekabrın “Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik bayramı” kimi qeyd olunması barədə qərar qəbul edilib. Ali Məclis müvafiq qanunvericilik aktının qəbul olunması üçün ölkə parlamentinə – Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinə müraciət ünvanlayıb. 1991-ci il dekabrın 25-də Azər-

bi əlamətdar gün daha yüksək əhval-ruhiyyə ilə qeyd olunur. Torpaqlarımızın işğaldan azad olunması həm də milli həmrəyliyimizin təntənəsidir. Çıxışlardan sonra “31 Dekabr – Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü” mövzusunda kitab sərgisi nümayiş etdirilib.

Qazax şəhər 1 nömrəli Uşaq musiqi məktəbində Həmrəylik Günü və Yeni ilə həsr olunmuş konsert təşkil olunub. Dünya və Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri, həmçinin Yeni ilə həsr olunmuş musiqi nömrələri səsləndirilib.

Tovuz rayon Düz Qırıqlı kənd Uşaq musiqi məktəbində keçirilən “Həmrəy olaq – bir olaq!” başlıqlı tədbirdə məktəbin müəllim və şagird kollektivi rəngarəng konsert proqramı ilə çıxış edib.

baycan Respublikası Ali Sovetinin Milli Şurası müraciəti nəzərə alaraq dekabrın 31-nin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan olunması barədə qanun qəbul edib.

Goranboy Dövlət Rəsm Qalereyasında Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə rəsm sərgisi təşkil edilib.

Goranboy Rayon Uşaq Kitabxanası şəhər 1 saylı tam orta məktəbdə “Yeni il – yeni arzular” adlı tədbir keçirib. Əvvəlcə məktəblilər “Qar dənəyi” şeirini söyləyiblər. Sonra Şaxta baba uşaqlara bayram hədiyyəsi verib.

Ağstafa RMİ Ağstafa Rayon Mərkəzi Kitabxanası Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə “Mənəvi birliyimizin rəmnə çevrilmiş bayram” adlı tədbir keçirib. Bildirilib ki, Vətən müharibəsindən sonra

Füzuli rayonunda şəhidlərimizin xatirəsinə həsr edilən tədbir keçirilib. Kürdəmir Regional Mədəniyyət İdarəsi (RMİ) Füzuli rayon nümayəndəliyi tərəfindən təşkil olunan tədbir Füzuli Muğam Mərkəzində gerçəkləşib. Diqqətə çatdırılıb ki, torpaqlarımızdan azadlığa uğrunda canlarını fəda edən oğullar yaddaşlara əbədi həkk olaraq həm də gələcək nəsil üçün əsl vətənpərvərlik məktəbi miras qoyublar. Sonra şəhidlərimizə həsr olunan “Azad Qarabağ” adlı videoqarx nümayiş etdirilib. Muğam Mərkəzi tərəfindən hazırlanan “Tarix yazan qəhrəmanlar” adlı konsertdə vətənpərvərlik ruhlu musiqilər səsləndirilib.

Masallı RMİ və Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Masallı rayon komitəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Nizami Gəncəvi adına Masallı Rayon Mədəniyyət Mər-

kəzində uşaqlar üçün Yeni il şənliyi təşkil olunub. Şən mahnılar, rəqslər ifa olunub, viktorina keçirilib. Şənlikdə Şaxta baba hər bir uşağa Yeni il hədiyyələri verib.

Masallı Dövlət Rəsm Qalereyasında “Həmrəylik və Yeni il” başlıqlı altınd rəsm sərgisi təşkil edilib.

dəniyyət Mərkəzinin Bayramlı qəsəbə klubunun təşkilatçılığı ilə “Dünya azərbaycanlıları bir yumruq kimi” adlı şənlik keçirilib.

Bərdə RMİ Yevlax Şəhər Mədəniyyət Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən Xalq teatri

tərəfindən “Qış nağılı” adlı əyləncəli tamaşa nümayiş etdirilib. Mədəniyyət işçilərinin ifa

etdikləri mahnılar, təqdim olunan rəqslər və səhnəciklər, eləcə də Şaxta baba və Qar qız, nağıl personajları kiçikyaşlı tamaşaçıların alqışları ilə qarşılanıb. Uşaqlar Yeni il küknarı ətrafında dövrə vuraraq mahnı və şeirlər ifa ediblər.

Sumqayıt RMİ Sumqayıt şəhər Səid Rüstəmov adına 3 nömrəli Uşaq incəsənət məktə-

əyləncəli bayram tədbiri keçirilib.

Hazırladı: N.Məmmədli

Qarabağın parlaq incisi – Xurşidbanu Natəvan

Azərbaycan bədii fikrinin görkəmli siması Xurşidbanu Natəvanın (1832-1897) 190 illiyi münasibətilə yerlərdə bir sıra tədbirlər keçirilib.

Biləsuvar RMİ Biləsuvar rayon Orxan Əkbərov adına Uşaq incəsənət məktəbində Xan qızının 190 illiyinə həsr olunan tədbir keçirilib. Məktəbin rəssamlıq sinfi şagirdlərinin “Şuşa mədəniyyət beşiyimizdir” adlı rəsm sərgisi nümayiş olunub.

Sabirabad RMİ Şirvan Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi şəhər 18 nömrəli məktəb-liseydə “Düri-yekta” adlı tədbir keçirib. Xan qızına həsr olunmuş videofilm nümayiş olunub.

Ağdaş RMİ Göyçay Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində “Qarabağın parlaq incisi – Xurşidbanu Natəvan” adlı ədəbi-bədii gecə təşkil olunub. Zərdəbdəki Heydər Əliyev Mərkəzində isə rayon MKS-nin 2 saylı şəhər kitabxana filialının və rayon 1 saylı məktəb-liseyin birgə təşkilatçılığı ilə Natəvana həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Xaçmaz RMİ Siyəzən Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində “Natəvan ömrü” adlı tədbir təşkil edilib. Siyəzən rayon Uşaq-gənclər inkişaf mərkəzinin dərnək üzvü tərəfindən Xan qızının obrazı canlandırılıb, həmçinin şairin şeirləri, həyatından bəhs edən səhnəciklər nümayiş olunub, sözlərinə bəstələnmiş mahnılar səsləndirilib.

M.F.Axundzadə adına Şəki Şəhər Mədəniyyət Mərkəzində təşkil olunan tədbirdə Natəvanın həyat və yaradıcılığında bəhs olunub, mədəniyyət işçilərinin ifasında şairinin qəzəlləri ifadəndirilib, mahnılar ifa edilib. Rejissor Elvin Nüsrətoğlunun quruluş verdiyi gecədə Xan qızı obrazını şəhər Mərkəzi Kitabxanasının əməkdaşı Dilbər Yaqubova canlandırıb.

Bütün çıxışlarında, ölkəmizdə və xaricdə verdiyi konsertlərdə eyni arzu ilə bitirirdi ifalarını: Şuşaya qovuşmaq. Budur, 75 illik yubileyində bu arzu və onun yaşadığı sevincin şövqü ilə yenə səhnədədir. Parıldayan gözlərdən qoparı sevinc, hərərəfli barmaqlar fortepianonun dillərinə toxunduqca bütün zala hökm verirdi: mən çox xoşbəxtəm...

Dekabrın 23-də M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında görkəmli pianoçu və bəstəkar, Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının rektoru professor Fərhad Bədəlbəyliyin 75 illiyinə həsr olunmuş yubiley gecəsi keçirildi.

Konsert salonu müxtəlif nəsil və zövqdən insanlarla dolub-daşırdı. Rəsmilər, millət vəkili, mədəniyyət, ədəbiyyat və incəsənət xadimləri, sənətkarın həmkarları, tələbələri, musiqisevərlər yubiley gecəsinə böyük maraqla gəlmişdilər.

Konsert Fərhad Bədəlbəyliyin bədii rəhbəri olduğu Bakı Kamera Orkestrinin ifası ilə başladı. Heyət Əməkdar artist Fuad İbrahimovun dirijorluğunda İ.S.Baxın "İki piano və orkestr üçün konsert"ini (üç hissədə) ifa etdi.

Yubilyar sənətkar və Xalq artisti Murad Adıgözəlzadə bu irihəcmli musiqi əsərini başqa bir ecazda təqdim etdilər. Vəqif Mustafazadənin "Piano və orkestr üçün konsert"i də musiqçinin piano ilə sirli dialoqunda möhtəşəm ovqat yaratdı.

Sonra Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin kamera heyətinin müşayiətində (dirijor: F.Bədəlbəyli) Y.Haydnın "Piano və orkestr üçün konsert"i (II və III hissələr) M.Adıgözəlzadənin ifasında (üçüncü hissənin dirijoru: Fuad İbrahimov) dinlənildi.

S.Raxmaninovun "İki piano və orkestr üçün süita"sı F.Bədəlbəyli ilə M.Adıgözəlzadənin birgə ifasında maraqla qarşılandı. Sürəkli alqış, al-əlvan gül-çiçək yağışı, salondan səhnəyə nüfuz edən sevgi seli əsl sənət və sənətkarın bütün zamanlarda arzulanan olduğunu isbatladı. Bu mənada F.Bədəlbəyli sənəti və sənətkarlığı öz bənzərsizliyində idi yenə o axşam.

Bu sevincin öz adı var...

Fərhad Bədəlbəyli 75 illik yubiley gecəsində yenə royallın arxasında idi

rın bütün zamanlarda arzulanan olduğunu isbatladı. Bu mənada F.Bədəlbəyli sənəti və sənətkarlığı öz bənzərsizliyində idi yenə o axşam.

F.Bədəlbəyli müsahibələrinin birində demişdi: "Mühit mənə mütləq təsir edirdi. Onları dinləyirdim. Yaşadığım mühit mənim üçün böyük dəstək olub. Bundan sonrasını – nələrə qadir olduğumu artıq mən özüm sübut etməliydim. Hər gün səkkiz-dəqiqə saat çalışırdım. Asan məsələ deyildi. Bilirsiniz, əgər bir insan məşhur soyadın altında çıxış edərsə, onun məsuliyyəti daha böyük olur".

Yaşının 75-ci dayanacağında dəqiqələrlə pianonun ağ-qara dillərinə gəzişmək, bütün ruhu ilə bir dəliqanlı gənc kimi onun ağuşuna "atılmaq" elə də asan deyil.

Məlumat üçün deyək ki, görkəmli rejissor, Xalq artisti Şəmsi Bədəlbəyliyin ailəsində anadan olan F.Bədəlbəyli 1965–1969-cu illərdə Ü.Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında (professor M.R.Brennerin sinfi), 1969–1971-ci illərdə P.İ.Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyasının aspiranturasında (dosent B.Davidoviçin sinfi) təhsil alıb. Azərbaycan musiqi sənətinin görkəmli nümayəndələri sırasında layiqli yer tutan F.Bədəlbəyli fortepiano ifaçılıq ənənələrini ləyaqətlə qoruyub yaşadır. O, eyni zamanda özünəməxsus ifa üslubu ilə milli ifaçılıq sənətimizi daha da zənginləşdirib.

Virtuoz pianoçu dünyanın müxtəlif ölkələrində, mötəbər konsert salonlarında çıxış edib, Azərbaycan musiqisini və ifaçılıq sənətini layiqincə təmsil edib. Professor Fərhad Bədəlbəyli 1991-ci ildən Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının rektorudur. Bu gün sənətdə böyük uğurlar qazanmış pianoçularımız arasında onun da yetirmələri çoxdur.

Zamanında ustalarından öyrəndiklərini seve-seve yeni musiqilər nəslinə ötürən, gəncliyimizin klassik musiqi ruhunda, yüksək sənət zövqündə olmasını daim yanıqı ilə təbliğ edən sənətkar elə yubiley konsertini də məhz yetirmələri ilə verməyin sevincini yaşayırdı...

Həmidə

İşıq da, kölgə də ağ rənglə təsvir olunarsa...

Xalq rəssamı Arif Əziz 80 illiyini “Bəyaz”la qarşılayır

2023-cü il yanvarın 3-də Xalq rəssamı Arif Əzizin 80 yaşı tamam olacaq. Görkəmli fırça ustası yubileyini yeni sərgi ilə qarşılayır. Dekabrın 23-də Müasir İncəsənət Muzeyində rəssamın “Bəyaz” adlı sərgisinin açılış mərasimi keçirildi.

Müasir İncəsənət Muzeyi, Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti (ADMLU) və “Media FM”in təşkilatçılığı ilə gerçəkləşən tədbirə rəsmilər, millət vəkili, elm, mədəniyyət, incəsənət xadimləri və digər qonaqlar qatılmışdılar.

Giriş nitqi söyləyən AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli qeyd etdi ki, Arif Əziz Azərbaycan təsviri sənətində özünəməxsus üsluba malik sənətkardır: “Arif Əziz təsviri sənətimizdə orijinal bir yol seçib, öz üslubunu müəyyən edib. Onun yaradıcılığını Azərbaycan avanqard rəssamlığının son yarım əsrdəki ən aparıcı istiqamətlərindən biri kimi səciyləndirmək olar. Avanqard bəyaz qrafika Azərbaycanda yalnız onun adı ilə bağlıdır. O, ağ rəng vasitəsilə digər rənglərin funksiyasını yerinə yetirir. Arif Əzizin yaradıcılığında işıq da, kölgə də ağ rəng vasitəsilə ifadə olunur. Rəssamın əsərlərini tam mənası ilə qiymətləndirmək, başa düşmək üçün mütləq həyatı və cəmiyyəti dərinlən dərk etmək lazımdır”.

Azərbaycan Dədə Qorqud Beynəlxalq Milli Fondunun prezidenti, “Azərbaycan dünyası” beynəlxalq dərgisinin baş redaktoru Eldar İsmayilov Arif Əzizə qarşıdan gələn 80 illik yubileyi münasibətilə təbriklərini çatdıraraq ona “Dədə Qorqud” mükafatını təqdim etdi.

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Qənirə Paşayeva vurğuladı ki, Arif Əziz Azərbaycan incəsənətində özünəməxsus yeri olan bir rəssamdır: “Bəyaz qərribə bir rəngdir. Məsələn, hər bir uşaq dünyaya göz açanda bəyaza sarılır. Biz bu dünyadan köçəndə isə apardığımız təqə bəyaz bir kəfən olur. Arif müəllimin uğurlu rəngi də bəyazdır. Elə insanlar var ki, onları tanıyınca yaradıcılığı gözümüzdə daha da böyüyür. Arif Əziz həmin insanlardandır. Onun sənəti artıq Türk dünyası sərhədlərini aşır”.

Yubilyar sənətkar çıxış edərək yaradıcılığına göstərilən diqqətə görə tədbirin təşkilatçılarna və qonaqlara təşəkkürünü bildirdi. Sonda tədbir iştirakçıları sərgi ilə yaxından tanış oldular. Xalq rəssamının “Bəyaz” sərgisi 2023-cü il yanvarın 24-dək ziyarət üçün açıq olacaq.

Nurəddin

Müdafiə Nazirliyinin Əlahiddə Nümunəvi Orkestri 30 yaşını qeyd edib

Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasının səhnəsində Müdafiə Nazirliyinin Əlahiddə Nümunəvi Orkestrinin 30 illiyinə həsr olunmuş konsert keçirilib.

Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının baş müəllimi Günel Zeynalı orkestrin tarixindən söz açıb. Sonra kollektivin bədii rəhbəri və baş dirijoru, Xalq artisti, general-mayor Yusif Axundzadə, orkestrin rəisi Əməkdar incəsənət xadimi, polkovnik Rüşət Axundzadə və baş leytenant El-nur Qurbanovun rəhbərliyi ilə solistlər – Əməkdar

artist Xəyyam Mustafazadə, Aynur İsgəndəri, Kənan Qədimov, Züleyxa Usubova, Elman Mustafayev, Anar Hüseynov, Namiq Qurbanov, Sərxan Fətəliyev öz ifalarını dinləyicilərə təqdim ediblər. Proqramda Üzeyir Hacıbəyliyin “Çırpıncırdın, Qara dəniz” və “Koroğlu” operasından rəqs, Ceyms Lastin “Tənha çoban”, Con Vilyamson “İmperial marşı”, Müslüm Maqomayevin “Odlar yurdu” və “Azərbaycan”, Rafael Hernandesin “El Cumbanchero”, Elza İbrahimovanın “Ey Vətən”, Rüşət Axundzadənin “Qələbə” marşı və başqa əsərlər səsləndirilib.

əvvəlki səh. 1-də

Bu il Akademik Milli Dram Teatrı üçün əlamətdar hadisələrlə yadda qalıb. Teatrda Vətən müharibəsində qazandığımız tarixi Qələbəyə həsr olunan “Zəfər yolu” tamaşasının premyerası olub. Yaradıcı heyət Türkiyənin Trabzon şəhərində keçirilən Qara dəniz ölkələrinin 22-ci Beynəlxalq Teatr Festivalında “On ikinci gecə, yaxud hər nə istəsəniz” tamaşası ilə çıxış edib.

Teatrda Ağasadiq Gəraybəyli, İsmayıl Osmanlı, İsmayıl Dağıstanlı kimi görkəmli sənətkarların yubiley tədbirləri də təşkil olunub. Milli Dram Teatrı “4.4” Qısa Tamaşalar Festivalında da iştirak (“Kükənlərə məktub”) edib. Teatrın bu il üçün son premyerası “Xurşidbanu Natəvan” tamaşası olub.

Akademik Opera və Balet Teatrı da ili premyeralarla qeyd edib. Teatrda “Bir Xəzər əfsanəsi” baleti, “Toska” operası yeni quruluşda təqdim olunub. “Babək” baleti də yenidən sənətsəvərlərin ixtiyarına verilib.

Kollektiv Fikrət Əmirovun “Sevil” operası ilə Şəki İpək Yolu Festivalında və bəstəkarın 100 illiyinə həsr olunmuş festival çərçivəsində Gəncə Dövlət Filarmoniyasında çıxış edib. Yaradıcı heyət “Milli klassika” festivalına F.Əmirovun “Min bir gecə” baleti ilə qatılaraq mükafatlandırılıb. Kollektiv “Min bir gecə” baletini Gəncə səhnəsində də nümayiş etdirib.

Akademik Musiqili Teatr bir sıra maraqlı layihələrlə imza atıb. Bu sıraya ingilis dilində “Ananın kitabı”, eləcə də “Sehrlı qadın” (uşaqlar üçün) tamaşalarını aid edə bilərik. Həmçinin “Lara Martin’s Jazz Club” (caz tamaşa), “Bəxtiyar” (musiqili komediya), “Məchul pilləkən” (balet-tamaşa), “Pisik” (birlissəli cəngavərlik oyunu) bu ilin səhnə məhsullarıdır.

Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrında dörd yeni səhnə işinin – “Və bir qadın gəldi...”, “Mən, sən, o və telefon”, “Qələbə” və “Sevgi@Toçka.ru” tamaşalarının premyerası olub.

V.Obratsov adına Rusiya Dövlət Akademik Mərkəzi Kukla Teatrının Bakıya qastrolu zamanı Rus

Səhnəmizdən görünən il

Dram Teatrının səhnəsində çıxış etməsi də bu sənət ocağının aktivinə yazıla bilər.

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında da il ərzində dörd yeni tamaşanın – “Qağayı”, “İnanıram”, “Kod adı “V.X.A.” və “Mauqli”nin premyerası olub.

Kollektiv may ayında Makedoniyanın Bitola şəhərində keçirilmiş Beynəlxalq Monodram Teatr Festivalında “Dəlinin qeydləri” mono-tamaşası ilə təmsil olunub və mükafatlandırılıb. “4.4” Qısa Tamaşalar Festivalında isə teatrın daha bir yaradıcılıq məhsulu – “İnanıram” tamaşası II yerə layiq görülüb.

Dövlət Yuğ Teatrında bu il üç premyera – “Kloun Bizz”, “Şəbə” və “Toy dəsgahı” baş tutub. Yuğçular may ayında Konyada (Türkiyə) keçirilən “Min nəfəs bir səs”, oktyabrda isə Almatı şəhərində (Qazaxıstan) Orta Asiya ölkələrinin VIII Beynəlxalq Teatr festivalına qatılıb.

Dövlət Pantomima Teatrı bu il daha çox vaxtilə repertuarında olmuş tamaşaların bərpə-nümayişlərinə üstünlük verib. Bununla belə, yaradıcı heyət “4.4” Qısa Tamaşalar Festivalının qalibi olub (“Şinel” tamaşası, I yer).

Hələlik Bakıda fəaliyyətini davam etdirən Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatrı “Ana”, “Qaraca qız”, “Göyçək Fatma”, “Qırmızıpapaq” tamaşalarını premyeralarını edib, həmçinin Vətən müharibəsində şanlı Zəfərin ikinci ildönümünə həsr olunmuş “Dəmir yumruq” adlı ədəbi-bədii kompozisiyasını tamaşaçılara təqdim edib. İl ərzində “Boy çiçəyi” və “Aktyor ədəbiyyətə qovuşanda” tamaşaları da bərpa edilib.

Teatrın kollektivinin öz doğma şəhərində – azad Şuşada ilk çıxışı (“Müsyö Jordan və dərviş Məstəli şah” tamaşasının açıq havada nümayişi) da bu ilin əlamətdar hadisələrindəndir.

Hazırda binası təmir-bərpada olan 140 yaşlı İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı il ərzində iki tamaşa təqdim edib. Bunlar “Burdan min atlı keçdi” və “Beş dul qadın və rəis” adlı səhnə nümunələridir.

Onu da deyək ki, bu tamaşalar bir neçə dəfə fərqli səhnələrdə, o cümlədən ölkədaxili qastrollarda teatr həvəskarlarına təqdim edilib.

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı il ərzində 4 repertuar-plan tamaşasını – “Düyməci”, “Məlikməmməd”, “Üç donuz balası”, “Qar

kraliçası” və festival üçün hazırlanan “Zəfər zəngi”ni tamaşaçıların ixtiyarına verib. Kuklaçılar il ərzində ölkədəki teatr bayramları ilə yanaşı, Gürcüstan, Qazaxıstan və Rusiyada təşkil olunan beynəlxalq festivallara da qatılıblar.

Bakı Uşaq və Gənclər Teatrında bu il uşaqlar üçün “Qarınqulu ayı”, “Zəhrimar”, “Qucaqla mən”, “Xəzinələr adası” və “Kinqin qəsəri” tamaşalarını hazırlanıb.

Sumqayıt Dövlət Dram Teatrında da tamaşaçıların diqqətini çəkən səhnələri yərsəyər gəlib. Nizaminin 880 illik yubileyi münasibətilə hazırlanan “Xəzinə” adlı epik pritcha, həmçinin “Bir gecənin nağılı”, “Qaraca qız”, “Misiya” bu ilin yaradıcılıq aktlarıdır. Teatrda uşaqlar üçün hazırlanan “Balaca və Karlsonun macəraları”, eləcə də klassikaya müraciət olan “Kimdir müqəssir?!” , həmçinin “O olmasın, bu olsun” operetası da bu ilin yaradıcılıq işidir.

Gəncə Dövlət Dram Teatrı özünün 126-cı teatr mövsümünü “Cavad xan” tarixi-dramı, “Qərbi missis Sevic” tragikomediya-sı, “Kral ölür” absurd tamaşası və “Xanuma” komediyası ilə yadda

qalan etməyə çalışıb. Balacaları da unutmayan teatr onlar üçün “Danışan gəlicik” tamaşasını hazırlayıb. H.Cavidin 140 illiyi münasibətilə hazırlanan “Ana” birlissəli dramı ilə “Milli klassika” festivalına qatılan heyət xüsusi diploma layiq görüldü.

Gəncə Dövlət Kukla Teatrı isə “4.4” Qısa Tamaşalar Festivalında “Dərdlərimin çamadani” adlı səhnə işi ilə “Münsiflərin rəğbəti” nominasiyasında mükafat qazanıb. İl ərzində teatrda “Qız qalası”, “Mauqli”, “Güllü Güloğlan” tamaşaları da hazırlanıb.

Şəki Dövlət Dram Teatrı bu il mövsümü “İntihar” ilə açıb. Dekabr ayında isə “Çələbi xan” tamaşasına ictimai baxış olub. Yeni səhnə əsəri yanvar ayından geniş tamaşaçı kütləsinə təqdim olunacaq.

Lənkəran teatrı da ili uğurlu nəticələrlə başa vurur. Zəfərimizi əhliya edən “Haqqın 44 günü”, “Qanlı namə” və “Prokuror” tamaşaları hazırlanıb. Teatrın geniş əks-səda doğuran “Casus” komediyası da bu ilin yaradıcılıq məhsuludur. “Sehrlı alma” və “Qar qızın axtarışı” nağıl-tamaşaları uşaqlar tərəfindən maraqla qarşılanıb.

Qazax Dövlət Dram Teatrı da repertuar planına uyğun dörd əsərə quruluş verib. İl ərzində “Dələduz”, “Qulluqucu axtarıram”, “Min bir gecəlik kitabxana” və “Yadımdamı?!” tamaşaları hazırlanıb.

Salyan Dövlət Kukla Teatrının da bitməkdə olan ili məhsuldar olub. Teatrda “Məşəyə insan gəlir”, “İn-tiqamçı xoruz”, “Mauqli”, “Doşyanın ad günü”, “Bir də etməm”, “Hərən öz ulduzu” tamaşaları hazırlanıb.

Mingəçevir Dövlət Dram Teatrı 2022-ci ildə “Çox adı əhvalat”, “Otello”, “Yad”, “Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm”, “Sehrlı xonça”, “Rəngsazların xatirəsi” yoxdur”, “Münəccim Selimin nağılları” və son olaraq “Şaxta babanın Mingəçevir sərgüzəşti-ləri”ni tamaşaçılara təqdim edib.

Bu il 50 illik yubileyini təntənə ilə qeyd edən Qax Dövlət Kukla Teatrının da tamaşa palıtrası zəngindir. “Turp”, “Çirkin ördək balası”, “Balaca cadugər” və “O olmasın, bu olsun” teatrın yeni səhnə əsərləridir. Yubileylərini yaddaqlanan etməyə çalışan qaxlı kuklaçılar “Biz mehriban aileyik” adlı tamaşanı da bu məqsədlə hazırlamışdılar.

Qusar Ləzgi Dram Teatrı bu il “4.4” Qısa Tamaşalar Festivalına “Poni”, “Milli klassika” festivalına isə “Hicran” tamaşaları ilə qatılıb. “Adət”, “Tiq-tiq xanım” və “Xaribəy və Sarıbəy” tamaşaları da bu il ərzində ərsəyə gəlib.

Ağdam Dövlət Dram Teatrı bu il Türkiyədə keçirilən beynəlxalq teatr festivalına qatılaraq repertuardakı “Tənha qadınlar”ı nümayiş etdirib. “Azad Şuşa” tamaşası isə ağdamlıların zəfər sevincinin səhnə təəcəssümünə çevrilib.

Füzuli Dövlət Dram Teatrı müxtəlif tədbirlər ilə bağlı kütləvi xalq tamaşaları hazırlamaqla yanaşı, repertuarını da zənginləşdirməyə nail olub. Bu qəbildən “Nar şi-rəsi”, “Ayı balasının qoçaqlığı” və “Tənhalığın evi”ni göstərə bilərik. “Milli klassika” festivalında “Yağışdan çıxdı, yağmura düşdü” tamaşası ilə çıxış edən kollektiv təltifsiz qayıtmayıb.

Bu il yaranmasını 30 illik yubileyini qeyd edən Bakı Bələdiyyə Teatrı da premyera və qastrolları ilə yadda qalıb. Noyabrda Türkiyənin Bursa şəhərində keçirilən Şuşa Günləri çərçivəsində “Şuşada üreyim qaldı” tamaşasını təqdim edən kollektiv il ərzində daha iki premyerasını – “Sehrlı bəz” və “Sən qayıdacaqsan” tamaşalarının nümayişini keçirib.

Teatrlarımızın fəaliyyətinin, yeni səhnə əsərlərinin kəmiyyət və keyfiyyət nisbəti kimi başqa bir yazının mövzusu olan məsələlərə bir kənara qoysaq, ümumilikdə deyə bilərik ki, bütün hallarda ilin səhnə mənzərəsi maraqlı, canlı və işlək mexanizm ilə də yadda qaldı...

H.Nizamiqızı

İşıqlı xanımlarımızdan: Şəfiqə Əfəndizadə

Ötən yüzilliyin birinci yarısında Azərbaycanda qadınların təhsil almasına nail olmaq asan deyildi. Həm müvafiq təhsil ocaqları yox idi, həm də valideynlər qızlarının təhsilinə mane olurdular. Bu çətinliklərin aradan qaldırılmasında sayıları o qədər də çox olmayan maarifçi qadınlarımız böyük fədakarlıq göstərdilər. Həmin maarifpərvər qadınlardan biri də Şəfiqə Əfəndizadə olub. Görkəmli ziyalı, yazıçı-publisisti anadan olmasının 140 illiyi münasibətilə yad salırıq.

Şəfiqə Məmmədəmin qızı Əfəndizadə 1882-ci ildə Axalsix rayonunun Azqur kəndində dünyaya göz açıb. Ahıska türkü olan Məmmədəmin Şeyxzadə dövrünün tanınmış ziyalılarından idi. Şəfiqə və bacısı Səidə ilk təhsillərini məhz atalarından alıblar.

Şəfiqə 14 yaşında indiki Şəkidə atasının çalışdığı "Darrüsiyada" məktəbi nəzdində qızlar üçün açılan xüsusi qrupda dərs deyir. Həmin il Bakı şəhərinə gəlir, qadınların savadsızlığına qarşı mübarizə aparan ziyalılarla çiyin-çiyinə çalışır. Bu ərəfədə böyük

mesenat, milyonçu Hacı Zeynalabdin Tağıyev Bakıda ilk qızlar məktəbini açır. Nəriman Nərimanov M.Şeyxzadəyə məktub göndərərək Şəfiqənin həmin məktəbdə dərs deməsinə icazə verməsini xahiş edir. Atası Şəfiqənin dövlət məktəbində dərs demək hüququnun olmadığını bildirir. Belə olan halda Şəfiqə Tiflisə gedir və imtahan verib müəllimlik attestatı alır.

Bakıya qayıdan Şəfiqə Əfəndizadə 1910-cu ilədək bu məktəbdə dərs deyir, eyni zamanda publisistik fəaliyyətlə məşğul olur. 1903-cü ildə ilk qələm təcrübəsini "Şərqi-Rus" qəzetində dərc etdirir. O, məqalələrində qadınları elmə, təhsilə çağırır. 1906-cı ildə müəllimlərin Bakıda keçirilən I qurultayında iştirak edir. "Dəbistan" jurnalında dərc olunan məqalələrində ənənəvi olaraq qadın savadsızlığına qarşı çıxır. Bədii yaradıcılıqla da məşğul olan Ş.Əfəndizadə uşaqların həyatından bəhs edən ilk hekayələri – "İki qızın söhbəti", "Şəkər alması", "İlk məhəbbət", "Röya", "Müəllim nədir?", "Mükafat" və s. əsərləri "Dəbistan" və "Məktəb" jurnallarında dərc olunur. Maarifçi xanımın jurnalistika mühitinə cəlb edilməsində 1911-1912-ci illərdə nəşr olunan "İşıq" adlı ilk qadın qəzetin mühüm rolu olub.

1917-ci ildə Cənubi Qafqaz müsəlmanlarının I qurultayında iştirak edən Ş.Əfəndizadə Şərq qadınlarının hüquqsuzluğundan söz açıb, yeni məktəb və teatrların açılmasını tələb edib. Tarixçi M.Oruculu bu barədə yazır: "Şəfiqə Əfəndizadə və S.Talışxanova adlı iki azərbaycanlı qadının çıxışından sonra vəziyyət qurultay nümayəndələrini qadın məsələsinə ciddi münasibət bildirməyə vadar etdi. Qadınların çıxışından sonra keçmiş Bakı qazısı Ağə Məhəmməd Kərim tribunaya çıxdı. Onları qadınları şəriət qanunlarına zidd olaraq kişilər qarşısında üzüaçıq çıxış etdiklərinə görə mühakimə etdi. Bütün qurultay iştirakçıları ayağa qalxdı. Qazi tribunadan düşməyə məcbur oldu..."

Ş.Əfəndizadə Cümhuriyyət dövründə də mətbuatla əlaqəsini davam etdirib, ilk respublikamızı alqışlayıb. Cümhuriyyət Parlamentinin orqanı olan "Azərbaycan" qəzetinin 5 iyun 1919-cu il tarixli nömrəsində dərc etdiyi "Milli bayram və qadınlarımız" məqaləsində mayın 28-də Azərbaycan istiqlaliyyətinin bütün dünyaya çatdırılmasından fərəhlə yazıb. Onun "Azərbaycan" qəzeti ilə əməkdaşlığı Xalq Cümhuriyyətinin süqutunadək davam edib. Sovet hakimiyyəti illərində də maarifçi fəaliyyətini davam etdirən Ş.Əfəndizadə 1920-ci ildə Əli Bayramov klubunun təşkilində fəallıq göstərib.

Yeni nəşr olunan "Şərq qadını" jurnalı ilə yaxından əməkdaşlıq edən maarif xadimi dərginin redaksiya heyətinin üzvü seçilir. Jurnalın məsul katibi və Bədii ədəbiyyat şöbəsinin müdiri olur. "Şərq qadını" jurnalı 1924-cü ildə onun haqqında yazırdı: "Şəfiqə xanım bütün Cənubi Qafqazda ilk Azərbaycan dili müəlliməsi, jurnalisti və yazıçısı olmuşdur".

Ş.Əfəndizadə 1923-cü ildə Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin üzvü seçilib, 1932-ci ilə qədər pedaqoji fəaliyyətini davam etdirib. Yorulmaz maarif xadimi 1959-cu ildə, 77 yaşında dünyasını dəyişib. Hazırda Bakı şəhərindəki 13 sayılı tam orta məktəb onun adını daşıyır.

Savalan Fərəcov

Qərbi Azərbaycan tariximizin unudulmaz bir parçasıdır. Ürək ağrıdan, qəlb göynədən parçası. Bu torpaqlarda Dədə Qorqud qopuz çalıb, söz qoşub, igidlərə ad verib, Aşıq Ələsgər dağlarımızı, buz bulaqlarımızı, güllü-çiçəkli yaylaqlarımızı vəsf edib. "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanının coğrafi mühiti həm də Qərbi Azərbaycanla bağlıdır. Dastanda adıçəkilən Şirökvən, Altuntaxt, Göyçə gölü oğuz qəhrəmanlarının doğma yurdları olub və bu ərəzilər indi Ermənistan adlanan Qərbi Azərbaycanda yerləşir. Qərbi Azərbaycanın köklü sakinləri Azərbaycan türkləri olub, ermənilər isə zaman-zaman xaricdən bu yerlərə köçürülüb.

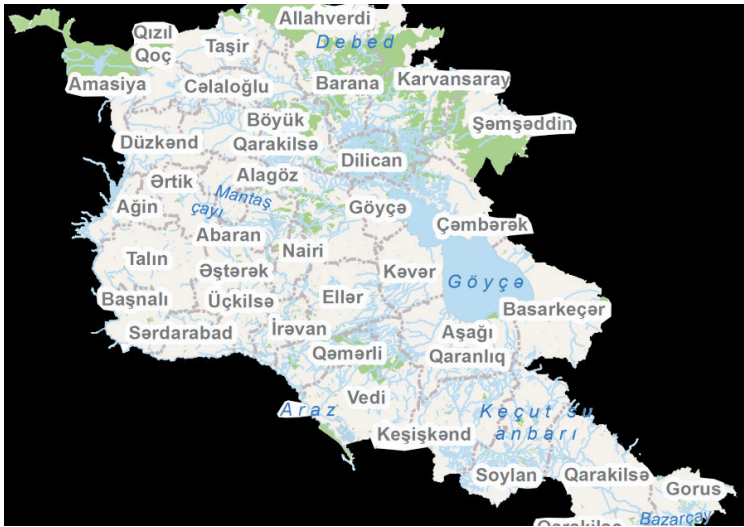
XIX əsrin əvvəllərindən başlayaraq XX əsrin sonlarınadək bu yer adlarının 90 faizdən çoxunu təşkil edən türk mənşəli toponimlər – oykonimlər, oronimlər və hidronimlər dəyişdirilərək erməniləşdirilib. Erməni millətçiliyindən qidalanan barbar, şovinist siyasətin tərkib hissəsi-ni qədim tariximizi saxtalaşdırmaq, Azərbaycan torpaqlarının yaddaşı olan, pasportuna çevrilən yer-yurd adlarını dəyişdirmək təşkil edib.

Tarixi yaddaşımızın bərpasına və qorunaraq gələcək nəsillərə çatdırılmasına hər zaman böyük önəm verən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 24-də Qərbi Azərbaycan İcməsinin inzibati binasında yaradılan şəraitlə tanış olarkən deyib: "Qərbi Azərbaycan bizim tarixi torpağımızdır, bunu bir çox tarixi sənədlər təsdiqləyir, tarixi xəritələr təsdiqləyir, bizim tariximiz təsdiqləyir. Ancaq əfsuslar olsun ki, ermənilər Qarabağdakı kimi, Qərbi Azərbaycanda da bizim bütün tarixi, dini abidələrimizi yerlə yeksan ediblər, dağıdıblar, azərbaycanlıların tarixi irsini silmək istəyiblər, ancaq buna nail ola bilməyiblər. Çünki tarix var, sənədlər var, xəritələr var... Qərbi Azərbaycan tarixi Azərbaycan diyarıdır, şəhərlərin, kəndlərin adları Azərbaycan mənşəlidir və biz yaxşı bilirik ki, indiki Ermənistan ərazisində tarix boyu Azərbaycan xalqı yaşayıb".

1828-ci ildə Şimali Azərbaycanın çar Rusiyasına ilhaqını tamamlayan Türkmənçay sülh müqaviləsinin (İran-Rusiya müharibəsinin yekunu) şərtlərindən biri kimi, İrandan imperiya sərhədlərinə qatılmış ərəzilərdəki demoqrafik vəziyyəti dəyişmək üçün İrəvan və Qarabağ xanlıqlarının mövcud sərhədləri içinə köçürülən ermənilər XIX əsrin 60-70-ci illərindən başlayaraq azərbaycanlılara qarşı sıxışdırma siyasətinə başladılar.

Qərbi Azərbaycanda dəyişdirilən türk mənşəli toponimlər

Vaxt gələcək, tarixi yer-yurd adlarımız bərpa olunacaq...

Bu siyasətə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1997-ci il dekabrın 18-də imzaladığı "1948-1953-cü illərdə azərbaycanlıların Ermənistan ərazisindəki tarixi-etnik torpaqlarından kütləvi surətdə deportasiyası haqqında" və 1998-ci il 26 mart tarixli "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" fərmanları ilə siyasi qiymət verildi. Həmin fərmanlar elm adamları qarşısında yeni vəzifələr qoydu, bu mövzuda yeni tədqiqatların aparılmasına zəmin oldu.

Tarixdə saxtakarlıq və sünilik sahəsində birinci olan ermənilər iki əsrə yaxındı Qərbi Azərbaycanda tariximizi saxtalaşdırmaqla, türk mənşəli toponimləri dəyişdirib erməniləşdirməklə məşğul olub. Bu məkrli siyasət nəticəsində indiyə qədər minlərlə türk mənşəli toponim dəyişdirilib. Yaşayış məntəqələri ilə yanaşı, dağ, meşə, bulaq və s. adları da bu məkrin hədəfidir.

Ermənilərin bu saxtakarlığını ifşa edən arxiv materialları çoxdur. 1903-cü ilə aid olan coğrafi xəritə erməni iddialarını alt-üst edir. Söhbət Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 18 aprel 2012-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi tərəfindən Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəşr olunan "Cənubi Qafqaz. 1903-cü il" xəritəsindən gedir. Xatırladaq ki, "Karta Kavkazskoq Voennogo Okruqa 1903-qo qoda" xəritəsi ümumilikdə bütün Qafqazı əhatə edir. 1903-cü ildə Qafqaz Hərbi Dairəsinin litografiya və hərbi topoqrafiya şöbəsində tərtib olunub. Xəritə XX əsrin lap başlanğıcında nəşr edildiği üçün bədnam qonşularımızın əsassız iddialarına cavab vermək məsələsində mühüm əhəmiyyətə malikdir. Xəritəyə baxan hər kəs görür ki, indiki Ermənistanın bütün toponimləri Azərbaycan-türk mənşəlidir.

dir. Barananın biraddımlığında yerləşən Allahverdi rayonu isə türk-İslam mənşəli toponim olmasına baxmayaraq, ermənilər tərəfindən Tumanyan adlandırılıb.

Azərbaycan tarixində misilsiz yeri olan Göyçə mahalı Göyçə gölünün sahilləri boyu geniş bir ərazini əhatə edən yurdlarımızdandır. Bu ərazi Rusiya çarlığına müharibə yolu ilə birləşdirilənə qədər İrəvan xanlığının, sonralar isə İrəvan quberniyasının tərkibində olub. Sovet hakimiyyəti zamanında Göyçə mahalı süni şəkildə beş inzibati rayona bölünüb. Onlar Çəmbərək, Basarkeçər, Aşağı Qaranlıq, Kəvər və Yelenovka rayonlarıdır. Basarkeçər adı sonradan Vardenisə çevrilib. Göyçə mahalı Azərbaycan folklorunun, aşıq sənətinin vətənlərindən biri kimi məşhurdur. Bu mahal türk mənşəli toponimlərlə zəngindir. Həmin toponimlərin əksəriyyəti dəyişdirilsə də, onların adları bədii ədəbiyyatda, yaddaşlarda yaşayır.

Yeri gəlmişkən, istər keçmiş sovet dövründə, istərsə də müstəqillik illərində Azərbaycan toponimlərinin, tarixi keçmişin araşdırılmasına böyük əmək sərf edən dəyərli alimlərimiz olub. Belə alimlərimizdən biri də filologiya üzrə elmlər doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi Həsən Mirzəyev idi. Onun 540 səhifəlik "Azərbaycan toponimləri və şivə sözləri" kitabının 250-dən çox səhifəsi Dərələyəz mahalının toponimlərinə həsr olunub ki, bu da bölgənin toponimiyasını bütövlükdə əhatə edir və ərazinin oykonimiyası, etnonimiyası, oronimiyası, hidronimiyası ilə bağlı dolğun təsvir yaradır.

Bu məqamda onu da qeyd edək ki, "GoMap.az" elektron platformasında Qərbi Azərbaycanın toponimləri bərpa olunub. Ermənistanın regionda dəyişmiş olduğu bütün mədəni və tarixi abidələrin adları elektron platformada tarixi Azərbaycan adları ilə qeyd edilib.

Prezident İlham Əliyevin 24 dekabrda Qərbi Azərbaycandan olan bir qrup ziyalı ilə görüşdə dediği: "Qərbi azərbaycanlılar qanunsuz olaraq dəfələrlə deportasiyaya məruz qalmış toponimlərdir. Onların hüquqları bərpa edilməlidir və onlar öz doğma torpaqlarına qayıtmalıdır" sözləri xalqımızda bu tarixi yurd yerlərimizlə bağlı böyük inam yaradır. Vaxt gələcək, Qərbi Azərbaycan torpaqlarının yaddaşı olan yer-yurd adları yenidən bərpa olunacaq...

2022-ci ildə qalanlar...

Mədəniyyətimizin ilkiləri

2022-ci ildə mədəniyyət, ədəbiyyat, incəsənət adına çoxlu itkilərək də oldu. Ömrü yolu bu il bitənləri xatırlayaq...

1 yanvar – diplomat, Azərbaycan müəhacirət tarixinin tədqiqatçısı, 1992-2004-cü illərdə ölkəmizin UNESCO-da daimi nümayəndəsi Ramiz Abutalıb oğlu Abutalıbov (27.10.1937 – 2022) vəfat edib.

4 yanvar – tanınmış fotojurnalist Baybayev Kamal Həbib oğlu (3.6.1927 – 2022).

8 yanvar – Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrının aktyoru, Əməkdar artist Novruz Yaqub oğlu Əliyev (Novruz Qartal; 1.3.1947 – 2022).

14 yanvar – uzun illər "Azərbaycan film"də çalışmış kinorejissor Ramiz Əliyev (Ramiz Hindarlı; 15.3.1938 – 2022).

19 yanvar – kino təşkilatçısı, prodüser Aydın Əşrəf oğlu Abdullayev (7.6.1951 – 2022).

27 yanvar – teatrşünas, rejissor, Azərbaycanda beynəlxalq teatr tədbirlərinin təşkilində fəal iştirak etmiş Şaiq Cabir oğlu Səfərov (18.12.1954 – 2022).

3 fevral – Əməkdar mədəniyyət işçisi, kino və televiziya operatoru Nəriman Səttar oğlu Şixəliyev (14.10.1934 – 2022).

5 fevral – Əməkdar jurnalist, Azərbaycan mədəniyyəti ilə bağlı kitabların müəllifi Qalina Alekperovna Mikeladze (1931-2022).

7 fevral – şair, tərcüməçi Əli Vəkil (Əli Vəkil Şəfiyev; 10.6.1938 – 2022).

8 fevral – Əməkdar rəssam, ADRA nəzdində İncəsənət Kollecinin direktoru Fikrət Məmməd oğlu Həşimov (19.2.1948 – 2022).

8 fevral – Əməkdar mədəniyyət işçisi, AMEA Əlyazmalar İnstitutunun baş rəssamı, miniatürçü Fəxrəddin Vəli oğlu Əli (10.5.1938 – 2022).

13 fevral – yazıçı-dramaturq, jurnalist, Əməkdar incəsənət xadimi Əfqan (Hacıağa oğlu Əsgərov; 23.9.1929 – 2022).

17 fevral – şair, tərcüməçi, ədəbiyyatşünas Ənvər Əhməd (Ənvər Misir oğlu Əhmədov; 8.8.1943 – 2022).

23 fevral – Xalq artisti, qoboy ifaçısı, bəstəkar və pedaqoq Kamil Cəlil oğlu Cəlilov (29.1.1938 – 2022).

24 fevral – Əməkdar incəsənət xadimi, televiziya diktoru, rejissor Arif Lətif oğlu Qaziyev (17.5.1938 – 2022).

25 fevral – Xalq artisti, ustad xanəndə, mahnı və təsniflərin müəllifi Əlibaba Balaəhməd oğlu Məmmədov (5.2.1930 – 2022).

4 mart – Əməkdar rəssam, heykəltəraş Albert Zaman oğlu Mustafayev (26.1.1931 – 2022).

11 mart – Xalq yazıçısı, dramaturq, ssenarist, Dövlət mükafatları laureatı Rüstəm Məmməd İbrahim oğlu İbrahimbəyov (5.2.1939 – 2022).

1 aprel – Xalq artisti, teatr xadimi, rejissor Zülfüqar Qulu oğlu Abbasov (3.5.1940 – 2022).

8 aprel – akademik, tanınmış etnoqraf Teymur Əmiraslan oğlu Bünyadov (20.1.1928 – 2022).

11 may – Əməkdar incəsənət xadimi, rejissor, ssenarist, sənədli filmlər müəllifi Musa Ağabəy oğlu Bağirov (10.5.1932 – 2022).

10 may – Əməkdar mədəniyyət işçisi, jurnalist Məzahir Bəybalə oğlu Süleymanzadə (22.12.1952 – 2022).

16 may – Əməkdar incəsənət xadimi, televiziya xadimi Fuad Zülfüqar oğlu Vəlixanov (1.5.1941 – 2022).

19 may – Xalq artisti, teatr rejissoru, Prezident təqaüddüşü Vəqif Firudin oğlu Əsədov (5.4.1947 – 2022).

7 iyun – Əməkdar jurnalist, filologiya elmləri doktoru, BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin professoru Nəsir Abbas oğlu Əhmədli (1.7.1942 – 2022).

8 iyun – yazıçı-jurnalist, ssenarist İntiqam Alı oğlu Mehdişadə (14.2.1945 – 2022).

21 iyun – musiqişünas, pedaqoq, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Bakı Musiqi Akademiyasının professoru Aida Nəmət qızı Hüseynova (1964-2022).

10 iyul – Əməkdar mədəniyyət işçisi, publisist, yazıçı, tədqiqatçı Ənvər Çingiz oğlu (Fərəcov; 10.5.1962 – 2022).

16 iyul – Azərbaycan telejurnalistikasının tanınmış simalarından biri, Əməkdar jurnalist Mais Məmmədov (12.7.1938 – 2022).

17 iyul – bəstəkar, Xalq artisti, professor Sevdə Mirzə qızı İbrahimova (28.11.1939 – 2022).

9 avqust – Əməkdar rəssam Arif Əli oğlu Məhərrəmov (5.8.1948 – 2022).

16 avqust – tanınmış müğənni, aktrisa Fərəqat Rəhimbəyova (6.8.1960 – 2022).

27 avqust – sənətşünas, Azərbaycan miniatür sənətinin görkəmli tədqiqatçısı, professor Cəmilə Yusif qızı Həsənzadə (7.12.1947 – 2022).

3 sentyabr – Əməkdar incəsənət xadimi, şair, tərcüməçi Səyavuş İmran oğlu Məmmədşadə (2.10.1935 – 2022).

4 sentyabr – Əməkdar rəssam, ADRA-nın dosenti Asif Hüseyn oğlu Rzaev (Asif Azərli; 19.7.1946 – 2022).

5 sentyabr – Əməkdar incəsənət xadimi, dirijor Fəzil Bökükağa oğlu Əliyev (23.6.1945 – 2022).

15 sentyabr – Əməkdar mədəniyyət işçisi, musiqi təşkilatçısı İldırım Əli-Nazir oğlu Kasimov (7.12.1933 – 2022).

15 sentyabr – Əməkdar elm xadimi, nizamışünas, tərcüməçi, mətnşünas, filologiya üzrə elmlər doktoru Xəlil Həmid oğlu Yusifli (17.7.1935 – 2022).

18 sentyabr – Əməkdar mədəniyyət işçisi, teatrşünas, publisist Atabəba İsmayil oğlu Hacıbəyov (22.9.1947 – 2022).

30 sentyabr – müğənni, bəstəkar Rəhim Rəhimli (28.12.1976 – 2022).

9 oktyabr – Əməkdar incəsənət xadimi, bəstəkar Ruhəngiz Nağı qızı Qasımov (12.7.1940 – 2022).

15 oktyabr – Əməkdar mədəniyyət işçisi, tanınmış jurnalist Şakir Həniyə oğlu Yaqubov (25.2.1951 – 2022).

23 oktyabr – Əməkdar artist, ustad xanəndə Süleyman Cümşüd oğlu Abdullayev (14.2.1939 – 2022).

1 noyabr – Əməkdar incəsənət xadimi, kinorejissor, ssenarist Leyla Həzrət qızı Səfərova (15.10.1945 – 2022).

19 noyabr – Əməkdar mədəniyyət işçisi, teatr xadimi Natiq Məmməd oğlu Gülməmmədov (10.6.1955 – 2022).

6 dekabr – Əməkdar mədəniyyət işçisi, sənətşünas, Milli İncəsənət Muzeyinin əməkdaşı Toğrul Rəsim oğlu Əfəndiyev (1.1.1960 – 2022).

15 dekabr – Bəstəkar, pedaqoq, Əməkdar incəsənət xadimi, Əməkdar müəllim Oqtay Məmmədağa oğlu Rəcəbov (5.4.1941 – 2022).

19 dekabr – Əməkdar incəsənət xadimi, dirijor Kazım Ağalar oğlu Əliverdiyev (27.11.1934 – 2022).

22 dekabr – Xalq artisti, tarzən Fikrət Süleyman oğlu Verdiyev (2.9.1947 – 2022).

23 dekabr – Əməkdar incəsənət xadimi, teatr rejissoru Oruc İzzət oğlu Qurbanov (24.7.1949 – 2022).

V.Kamal

“Erməni vandalları Azıx mağarasında partlayış törətmişdilər”

Abbas Seyidov: “İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə beynəlxalq ekspertların iştirakı ilə daha geniş arxeoloji tədqiqatlar aparılacaq”

Ölkəmizin Qarabağ və Şərqi Zəngəzur əraziləri özünün tarixi-mədəni zənginliyi ilə seçilir. Otuz ilə yaxın işğal dövründə ermənilər tərəfindən bu ərazilərdəki maddi-mədəniyyət nümunələrimiz dağıdılıb, talan olunub, orada qanunsuz “tədqiqat işləri” aparılıb. 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızın azad olunması həmin ərazilərdə tarixi-arxeoloji irsin yenidən tədqiqat olunması üçün də fürsət yaradıb.

Müəhibimiz AMEA Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunun baş direktoru tarix üzrə elmlər doktoru, professor Abbas Seyidovdur. Direktor əvvəlcə institutun fəaliyyəti haqqında söz açdı.

– Müəssisəmiz əvvəlcə Arxeologiya, Etnoqrafiya İnstitutu adlanırdı. Ötən il “antropologiya” sözü qurumun adına əlavə olunub. İnstitutumuz uzun müddət AMEA Tarix İnstitutunun nəzdinə bir sektor kimi fəaliyyət göstərüb. 1993-cü ildə isə ayrıca institut olub. Gələn il institutun 30 yaşı tamam olacaq. Bununla bağlı tədbirlər planı hazırlanıb. Yubiley münasibətilə, həmçinin beynəlxalq səviyyəli konfrans keçirməyi planlaşdırırıq. İnstitutun əsas fəaliyyət istiqamətləri Azərbaycanda arxeologiya və etnoqrafiya elmləri sahəsində fundamental və innovasiya xarakterli elmi tədqiqatların həyata keçirilməsindən ibarətdir. Hazırda antropoloqlarımız arxeoloqlarımızla birlikdə Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə itkin düşmüş, erməni vandalları tərəfindən vəhşicəsinə öldürülmüş soydaşlarımızın məzarlarının aşkarlanması və tədqiqi istiqamətində də iş aparılır. Artıq həmin ərazilərdə bir neçə kütləvi məzarlıq aşkar olunub.

– *Məlum olduğu kimi, Azərbaycanda çoxlu sayda alban abidələri var. Albanşünaslıq Elmi Mərkəzi tərəfindən bu istiqamətdə hansı işlər görülür?*

– Azərbaycanın şimal bölgələrində, Qarabağda çoxlu sayda alban-xristian məbədləri var. Ermənilər həmin abidələri saxtalaşdırmaq üçün onların üzərindəki alban xaçlarını götürərək öz xaçlarını yerləşdiriblər. Qeyd edirəm ki, alban abidələrinin üstündəki xaçlar erməni xaçlarından fərqlənirlər. Bu abidələrin tədqiqi ilə bağlı institutun əməkdaşı, tarix üzrə elmlər doktoru Məhəbbət Paşayevanın “Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun alban abidələri” adlı kitabı işıq üzü görüb. Kitabda Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərində keçən əsrin son illərinə qədər aşkar edilmiş və bir qisminə elmi tədqiqat işləri aparılmış yüzdən artıq alban memarlıq abidəsi haqqında tarixi arayış verilib.

– *Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun azad olunmasından sonra həmin ərazilərdə arxeoloji tədqiqat işləri aparılırmı?*

– *Torpaqlarımızın azad olunmasından sonra Ağdam şəhərində yerləşən Üzərlik-təpə abidəsində geniş arxeoloji qazıntı işləri aparılıb. Azərbaycanda cəmi 2-3 Orta Tunc dövrünə aid şəhər yeri var. Bunlardan biri də Üzərlik-təpədir. Həvalər soyuduşuna görə burada qazıntı işlərinə ara verilib. Gələn ilin yazından etibarən qazıntı işləri davam etdiriləcək.*

Bildiyiniz kimi, Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun tikintisi sürətlə davam etdirilir. Avtomobil yolunun 31-ci kilometrliyində Füzuli kurqanları (onlara Yedditəpə kurqanları da deyirlər) aşkar edilib. Ölkə başçısının göstərişlərinə əsasən 1, 2 və 3 saylı kurqanlarda institutun əməkdaşları – tarix üzrə elmlər doktoru, professor Arif Məmmədov və tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Zaur Həsənovun rəhbərliyi ilə arxeoloji qazıntı işləri aparılıb.

Zəngilan rayonu ərazisində “Şəhri Şərifan” adlı Orta əsrə aid şəhər yerində, Ağdam şəhərinin yaxınlığında yerləşən Boyxəmədlı kurqanında və Şahbulaq qalası yaxınlığındakı Alban dövrünə aid siklop tikililərdə genişmiqyaslı arxeoloji qazıntı işləri aparmaq istəyirik.

Şuşa şəhərində hotel tikintisi zamanı xanıqlar dövrünə aid abidələr aşkar olundu. Orada da bizim arxeoloqlarımız qazıntı işləri apardılar. Nəticədə bir neçə maraqlı tapıntıımız oldu. Bilirsiniz, Qarabağın hər tərəfi tarixi abidədir. Ona görə də Qarabağda tikinti işləri zamanı abidələr aşkar olunur. Demək olar ki, hər həftə bizə bununla bağlı məlumatlar daxil olur. Biz qısa müddətdə reaksiya verərək Qarabağ üzrə arxeologumuzu həmin əraziyə göndəririk. Planlaşdırılır ki, gələn il bizim əsas tədqiqat obyektimiz Qarabağ olsun. Ümumiyyətlə, Qarabağdakı abidələrin əksəriyyəti dağlarda, daələrdə yerləşir. Ərazilər minalardan tam təmizlənməyib. Hələlik ANAMA əməkdaşlarının tam olaraq təmizlədiyi ərazilərə ekspedisiyalar təşkil edirik.

– *Vətən müharibəsindən sonra Azıx mağarasından bir sıra maddi mədəniyyət nümunələrinin götürülərək Bakıya gətirilməsi barədə xəbərlər yayılmışdı...*

– İşğal dövründə ermənilər Azıx mağarasında xarici ölkələrin “alimləri” ilə birlikdə arxeoloji qazıntı işləri aparıblar. Bu zaman mağara dağıntıya məruz qalıb. Erməni vandalları mədəni təbəqəni dağıtmaq üçün mağaranın içində qumbara da partladılar. 2016-cı ildə orada aparılan saxta qazıntılarla bağlı kitab nəşr edilib. Bu kitab da azərbaycanlı alimlərin vaxtına apardıqı qazıntı işləri əks olunan mənbələrdən köçürmə idi. Biz Azıx mağarasında yeni üsullarla tədqiqatlar apararaq yeni kitab çap etmək istəyirik.

Ermənilər qazıntı zamanı tapdıqları materialları qutulara yığaraq Azıx kəndində saxlayıblar. Qüdrətli Ordumuz Vətən müharibəsi zamanı onları qovanda ermənilər həmin qutuları orada qoyaraq qaçıblar. Azıx kəndindəki evlərin birindən əsgərlərimizin aşkar etdiyi və Azıx mağarasından tapılan 89 qutu material institutumıza gətirilərək fonda təhvil verilib. Hələlik onların üzərində tədqiqat işləri aparılmır. Gələn il ölkəmizdən və xaricdən arxeoloqların iştirakı ilə beynəlxalq ekspedisiya tərəfindən Azıx mağarasında tədqiqat işləri aparılmasını nəzərdə tuturuq. Artıq bu istiqamətdə danışıqlar gedir. Tədqiqat işlərinə Koreya, Yaponiya, Polşa, qardaş Türkiyə, Qazaxıstan və Gürcüstanın arxeoloqlar dəvət etmək istəyirik. Azıx mağarasının dərin tədqiqata ehtiyacı var.

– *Bəs Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti ilə əməkdaşlığınız varmı?*

– Biz Dövlət Xidməti ilə faktiki olaraq birgə işləmirik. Sadəcə, bəzi işlərimiz bir nöqtədə birləşir. Məsələn, hər hansı abidənin dövlət qeydiyyatı barədə ilk olaraq institutumuz tərəfindən vəkalət verilir. Daha sonra Dövlət Xidməti tərəfindən həmin abidə qeydiyyata alınır.

– *İndiyədək xarici mütəxəssislərlə müştərk fəaliyyətiniz olubmu?*

– Bəli, ABŞ, Fransa, Yaponiya, Koreya, Almaniya, Türkiyə, Rusiya, Ukrayna, Qazaxıstan və Özbəkistandan olan arxeoloqlarla birgə işlər aparırıq. Gələn il yenə də onlarla işləməyi planlaşdırırıq.

– *Arxeoloji qazıntı zamanı aşkar edilmiş maddi mədəniyyət nümunələrinin mühafizəsi necə təşkil olunur?*

– Arxeoloji qazıntılar zamanı aşkar edilən maddi mədəniyyət nümunələri əvvəlcə institutun arxeoloji fonduna gətirilir. Burada yuyulur, təmizlənir, nömrələri, fotoları çəkilir, dövrü müəyyən olunur. Hazırda institutun arxeoloji fondunda bir milyondan artıq maddi mədəniyyət nümunəsi var.

Onu da deyim ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda yeni aşkar edilmiş arxeoloji materiallar Bakıya gətirilməyəcək, orada yadırlacaq muzeylərdə sərgilənəcək. Regiona səfər edən turistlər həm qazıntı yerləri və həm də muzeylərlə tanış olacaqlar.

– *Siz həm də peşəkar musiqiçi kimi tanınırsınız. Bu sahəyə marağınız necə yaranıb?*

– Bir dəfə Şəur rayonunun Şahtaxtı kəndində toy mərasimi zamanı bir aşıq saz çalırdı. Sazın səsi hələ də qulağımdan getmir. Həmin gündən sonra musiqiyə həvəsim yaranırdı. Bu həvəs nəticəsində Naxçıvan şəhərindəki Uşaq-gənclər musiqi məktəbində təhsil almışam. Həmçinin ölkənin tanınmış incəsənət xadimləri ilə bir sıra tədbirlərdə musiqi alətlərinə ifa etmişəm. Evimizdə saz, tar, ud, qaval və digər musiqi alətləri var. Onlardan tar, ud və sazı professional olaraq ifa edirəm. Amma uzun müddətdir ki, musiqi ilə məşğul olmuram.

Söhbətləşdi: N.Məmmədli

İlin kino yaddaşında qalanlar

Beynəlxalq Müsəlman Filmləri Festivalında Azərbaycan filmləri də nümayiş olundu. Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərində “Lendok” kinostudiyasının 90 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər təşkil edildi. Bu tədbirlərdə “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının direktoru Nazim Hüseynov da iştirak etdi.

Bu il qardaş Özbəkistanda Azərbaycan kinosunun geniş təqdimatı ilə yadda qaldı. Daşkənd Beynəlxalq Animasiya Forumunda ölkəmiz də təmsil olundu, filmlərimiz nümayiş etdirildi. “İpək Yolunun dürdanəsi” XIV Daşkənd Beynəlxalq Film Festivalında ölkəmizin nümayəndə heyəti iştirak etdi. Eyni zamanda Daşkənd və Buxara şəhərlərində “Azərbaycan kinosu günləri” təşkil edildi.

Türkiyənin Bursa şəhərində keçirilən II Dədə Qorqud Türk Dünyası Film Festivalında Azərbaycan kinosu da geniş şəkildə təmsil olundu. Azərbaycan filmləri festivalın həm müsabiqə, həm də müsabiqədənkənar proqramlarında yer aldı.

Yola saldıığımız ildə Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə Bakıda V ANIMAFİLM Beynəlxalq Animasiya, VI “DokuBaku” Beynəlxalq Sənədli Film festivalları keçirildi. Gənc Kinematograflar

Mərkəzinin təsis etdiyi və Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatı dəstəyi ilə gerçəkləşən XIII Bakı Beynəlxalq Qısa Filmlər Festivalı da ilin kino mənzərəsinə öz nəmişini vurdu.

Nizami Kino Mərkəzində Özbəkistan, Qazaxıstan və Türkiyə filmlərinin nümayiş kinosevərlər üçün unudulmaz hədiyyə oldu. Dünya şöhrətli Azərbaycan bəstəkarı, SSRİ Xalq artisti Fikrət Əmirovun 100 illik yubileyi münasibətilə Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişində “Azərbaycanfilm” kinostudiyasında bədii-sənədli film çəkildi və Heydər Əliyev Sarayında təntənəli təqdimat mərasimi keçirildi.

Bundan əlavə, Milli Kino Günündə (2 avqust) Heydər Əliyevin Mərkəzinin qarşısında açıq havada kinomuzun tarixini əks etdirən sərgi keçirildi. Azərbaycan kinosunun yaranmasını 124 illiyi və Azərbaycan Kinosu Günü münasibətilə Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə “Böyük Qayıdış” qısametrajlı film layihələri müsabiqəsinin qalibləri olan filmlər nümayiş etdirildi.

Gələn il Azərbaycanın kino salnaməsi üçün yaddaqalan il olacaq. Mədəniyyət Nazirliyinin AZTV ilə tərəfdaşlığı əsasında ölkəmizdə ilk dəfə çoxseriyalı “Atabablar: Şəmsəddin Eldəniz” tarixi bədii televiziya filmi çəkiləcək.

Lalə Azəri

Xatirə təqvim

28 dekabr – 2 yanvar

28 dekabr 1918 – Şair, tərcüməçi İbrahim Kəbirli (İbrahim İsmayil oğlu İbrahimov; 1918-1995) Tərtər rayonunun Kəbirli kəndində anadan olub. Moskvada “Sovetski pisatel” nəşriyyatında redaktor işləyib.

28 dekabr 1920 – Əməkdar elm xadimi, fəlsəfə elmləri doktoru, akademik Firdin Qasim oğlu Köçəri (1920 – 3.6.2005) Gədəbəy rayonun İsalı kəndində doğulub. Azərbaycan EA-nın Fəlsəfə və Hüquq İnstitutunun direktoru (1967-1985) işləyib.

28 dekabr 1927 – Əməkdar incəsənət xadimi, bəstəkar Nəriman Həbib oğlu Məmmədov (1927 – 6.4.2015) Naxçıvan şəhərində doğulub. Əsərləri: “Şeyx Sənan” baleti, “Hüseyn Cavid” simfoniyası və s.

28 dekabr 1932 – Bakı Türk İşçi Teatrının yaradıcı kollektivinin Gəncə şəhərinə köçürülməsi barədə Xalq Komissarları Sovetinin qərarı mətbuatda dərc olunub. 1933-cü ilin yanvarında köçürülən kollektivin əsasında Gəncə Dram Teatrı təşkil olunub.

28 dekabr 1937 – Ədəbiyyatşünas alim, professor Əliyər Qurbanəli oğlu Səfərlı (1937 – 4.1.2017) Ordubad rayonunun Anabad kəndində doğulub.

28 dekabr 1941 – Tanınmış şair, publisist Şahmar Əkbər oğlu Əkbərzadə (1941 – 30.8.2000) Ağdam rayonunun Çəmənlı kəndində doğulub. “Anama layla”, “Sevgi borc verilməz”, “Haqq pəncərə” və s. kitabların müəllifidir. “Mədəniyyət” qəzetinin baş redaktoru (1991-2000) olub.

28 dekabr 1968 – Xalq artisti Mustafa Həşim oğlu Mərdanov (28.2.1894 – 1968) vəfat edib. Akademik Dram Teatrında çalışıb, filmlərdə yaddaqalan obrazlar yaradıb. Azərbaycan Teatr Cəmiyyətinin sədri olub.

29 dekabr 1921 – Xalq yazıçısı, filologiya elmləri doktoru Əzizə Məmməd qızı Cəfərzadə (1921 – 4.9.2003) Bakıda anadan olub. S.Ə.Şirvani, A.Səhhet, Xətai və başqa görkəmli şəxsiyyətlər haqqında tarixi romanların müəllifidir. “Azərbaycanın aşıq və şair qadınları” (iki cildlə) və s. kitabları tərtib edib.

29 dekabr 1924 – Əməkdar artist Sadiq Ömər oğlu Hüseynov (1924-2003) Kürdəmir rayonunun Atakışılı kəndində doğulub. Akademik Dram Teatrında çalışıb. “Axırcıncı aşırım”, “Mən ki gözəl deyildim” və s. filmlərdə çəkilib. Radioda uşaq verilişlərində Savalan baba obrazı ilə yadda qalıb.

29 dekabr 1929 – Tarix elmləri doktoru, professor, Azərbaycan EA-nın akademiki Püstəxanım Əzizağa qızı Əzizbəyova (1929 – 8.1.1998) anadan olub. Azərbaycan EA Tarix İnstitutunun direktoru olub.

29 dekabr 1929 – Xalq rəssamı, Dövlət mükafatı laureatı Kamil Nəcəf oğlu Nəcəfzadə (1929 – 29.9.2011) Lənkəranda doğulub. “Bizim küçə”, “Ulduz”, “Mən ki gözəl deyildim”, “Bir cənub şəhərində”, “Ad günü”, “Qanlı zəmi” və s. filmlərin quruluşçu rəssamı olub. Milli Dram və Rus Dram teatrlarında tamaşaların bədii tərtibatını verib.

29 dekabr 1944 – Əməkdar incəsənət xadimi, yazıçı-publisist Sara Oğuz (Sara Mollaçı qızı Nəzirova; 1944 - 22.6.2014) Oğuz rayonunda anadan olub. Pyesləri tamaşaya qoyulub, sənədli filmlərin ssenarı müəllifidir.

29 dekabr 1946 – Tanınmış şair Nüsrət Yusif oğlu Kəsəmənli (1946 – 17.10.2003) Qazax rayonunun Kalınkənd kəndində anadan olub. Şeirlərinə məhnlilər bəstələnib, sənədli filmlərin ssenarı müəllifidir. “Azərbaycanfilm”də baş redaktor işləyib, “Doğma sahillər” filminə çəkilib.

29 dekabr 1951 – Əməkdar artist Elşad Allahverdi oğlu Zeynalov (1951-2007) Ağsu rayonunda doğulub. Lənkəran Dövlət Dram Teatrının aktyoru, direktoru (2000-2007) olub.

30 dekabr 1926 – Xalq artisti, tanınmış xanəndə Əbülfət Əsəd oğlu Əliyev (1926 – 27.12.1990) Şuşada doğulub. 1945-ci ildən Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solisti olub. Opera tamaşalarında (“Leyli və Məcnun”, “Aşıq Qərib”, “Şah İsmayıl” və s.) əsas rolları ifa edib.

30 dekabr 1937 – Xalq artisti, müğənni Rauf Yusif oğlu Babayev (1937 – 27.3.2020) anadan olub. 1960-70-ci illərdə “Qaya” kvarteti-nin solistlərindən biri kimi məşhurlaşılıb. 2001-ci ildən “Qaya” Dövlət Ansamblının bədii rəhbəri olub.

30 dekabr 2017 – Xalq artisti, tanınmış pianoçu Çingiz Hacı oğlu Sadıxov (5.4.1929 – 2017) vəfat edib.

31 dekabr 1903 – Əməkdar incəsənət xadimi, Azərbaycan kinosunun ilk rejissorlarından olan Mikayıl Yusif oğlu Mikayılov (1903-1986) Bakıda doğulub. “Lətif” (1930), “İsmət” (1934) və s. bədii filmlərə quruluş verib, sənədli filmlər çəkib.

31 dekabr 1907 – Yazıçı Eynulla Xankişı oğlu Ağayev (1907 – 5.11.1978) Bakının Ramana kəndində anadan olub. Əsərləri: “Şişpapaq”, “Dağlarda şimşək çaxır”, “Baba nağılı”, “Telegram” və s.

31 dekabr 1910 – Yazıçı-dramaturq Əbil Yusif (Əbil Məmməd oğlu Yusifov; 1910 – 29.3.1984) Ordubadda anadan olub. Əsərləri: “Babək”, “Odlar içində”, “Səngərdən gələn səslər” və s.

31 dekabr 1920 – Əməkdar mədəniyyət işçisi, şair Zeynal Əliabası oğlu Cabbərzadə (1920 – 20.1.1977) Bakıda doğulub. Uşaq-gənclər üçün kitabların müəllifidir. “Çınar”, “Arzular”, “Dostum, gəl sözə bax”, “Uca dağ başında”, “Bizim dünya” və s.

31 dekabr 1927 – Əməkdar artist, opera müğənnisi Firdus Mehdi oğlu Mehdiyev (1927 – 1.2.2006) anadan olub. 1957-ci ildən Opera və Balet Teatrında çalışıb. Filmlərdə (“Böyük dayaq”, “Gecə qatarında qətl” və s.) çəkilib.

31 dekabr 1927 – Xalq rəssamı Rasim Həniyə oğlu Babayev (1927 – 24.4.2007) Bakıda anadan olub. “Daşkəsən”, “Sumqayıt”, “Qobustan”, “Xınalıq” linoqravura silsilələrinin, kitab qrafikası üzrə əsərlərin müəllifidir.

31 dekabr 1928 – Rejissor Rauf Mirmahmud oğlu Kazımovski (1928 – 2.3.1976) Bakıda doğulub. Çoxsaylı radio və televiziya tamaşalarına, bədii televiziya filmlərinə (“Poçt qutusu”) quruluş verib.

31 dekabr 1934 – Böyük yazıçı-dramaturq, şair, ssenarist, rejissor Cəfər Qafar oğlu Cabbərlı (20.3.1899 – 1934) vəfat edib. Milli dramaturgiyanın inkişafında yeni mərhələnin təməlini qoyub, milli kinoda ilk ssenarilərin (“Hacı Qara”, “Sevil”, “Almaz”) müəllifidir.

1 yanvar 1909 – Səs operatoru, aktyor Ağahüseyn Əşrəf oğlu Kərimov (1909-1991) anadan olub. 1940-cı illərdən “Azərbaycanfilm”də çalışıb.

1 yanvar 1937 – Görkəmli aktyor, Xalq artisti Eldəniz Məmməd oğlu Zeynalov (1937 – 5.11.2001) anadan olub. “Əhməd haradadır?”, “Bir cənub şəhərində”, “Yol əhvalatı” və s. filmlərdə, teatr və televiziya tamaşalarında yaddaqalan obrazlar yaradıb.

1 yanvar 1947 – Xalq artisti Mikayıl Mirzə (Mikayıl Şahvələd oğlu Mirzəyev; 1947 – 3.6.2006) Ağsu rayonunda doğulub. Akademik Milli Dram Teatrında çalışıb, filmlərdə, televiziya tamaşalarında yaddaqalan obrazlar yaradıb.

1 yanvar 1960 – Əməkdar mədəniyyət işçisi, sənətsünas Alim Toğrul Rasim oğlu Əfəndiyev (1960 – 6.12.2022) anadan olub.

1 yanvar 2022 – Tanınmış ictimai xadim, diplomat, publisist Ramiz Abutalıb oğlu Abutalıbov (27.10.1937 – 2022) vəfat edib.

2 yanvar 1937 – Xalq rəssamı, heykəltəraş Arif Şamil oğlu Qaziyev (1937 – 3.9.2021) İrəvan şəhərində doğulub. Müxtəlif mövzularda əsərlər, görkəmli şəxsiyyətlərinin heykəllərini (Hüseyn Cavidin büstü – şairin Naxçıvandakı ev-muzeyində) yaradıb. Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin professoru olub.

2 yanvar 1944 – Əməkdar artist Qurban Məmiş oğlu Abbasov (1944-1998) anadan olub. Gəncə Dövlət Dram Teatrında çalışıb.

2 yanvar 1945 – Görkəmli teatr və kino aktyoru, Əməkdar artist Səməndər Mənsim oğlu Rzayev (1945 – 27.3.1986) Ağsuda anadan olub. Milli Dram Teatrında çalışıb. “Nəsimi”, “Babək”, “Bağ mövsümü”, “Bəyin oğurlanması” və s. filmlərdə çəkilib, filmlərin dublyajında iştirak edib. “Bulac” radio verilişinin aparıcısı olub.

Hazırladı: V.Orxan

Ruminiyada Azərbaycan xalçalarının sərgisi

Ruminiyanın Sibiu şəhərindəki Müasir İncəsənət Muzeyində Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyi, Milli Xalça Muzeyi, Brukenthal Milli Muzeyi, Ruminiyanın Azərbaycandakı Səfirliyinin birgə təşkilatçılığı və ölkənin Gözdən Əllər Cəmiyyətinin dəstəyi ilə "Azərbaycan xalçaları: incəsənətlə öyrənmək" adlı sərgi açılıb.

Tədbirdə çıxış edən Ruminiyanın ölkəmizdəki səfiri Vasile Soare sərgini Azərbaycanın zəngin mədəni irsinin təbliği baxımından önəmli hadisə kimi dəyərləndirib.

Brukenthal Milli Muzeyinin direktoru vəzifəsini icra edən Alexandru Konstantin Kitutsa sərgidə görmə qabiliyyəti məhdud şəxslər üçün toxunmuş xalçalara təqdim edilməsinin, Brayl şrifti ilə məlumatlandırıcı mətnlərin olmasının önəmini vurğulayıb.

gidə görmə qabiliyyəti məhdud şəxslər üçün toxunmuş xalçalara təqdim edilməsinin, Brayl şrifti ilə məlumatlandırıcı mətnlərin olmasının önəmini vurğulayıb.

Mərasimdə Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin direktoru Şirin Məlikovaya və səfir Vasile Soareyə Brukenthal Milli Muzeyinin yaradıcısı baron Samuel

fon Brukenthalın 300 illik yubileyi münasibətilə təsis edilmiş medal və diplom təqdim olunub. Brukenthal Milli Muzeyinə isə Azərbaycan Milli Xalça Muzeyində toxunmuş "Zeyvə" xalçası hədiyyə edilib.

Azərbaycanla Ruminiya arasında diplomatik əlaqələrin 30 illiyi və Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin 55 illik yubileyi münasibətilə təşkil olunan sərgidə muzeyin kolleksiyasından seçilmiş XIX əsrin sonu – XX əsrin əvvəllərinə aid 15 xovsuz və xovlu xalça nümayiş olunur. Burada Qarabağın dünyaca məşhur əjdahalı xalçalarının nümunələrindən "Qasımusağı", "Malibəyli", Şirvanın "Şamaxı" xalçaları da təqdim olunur. Sərgi 31 yanvar 2023-cü il tarixinədək davam edəcək.

“Soyuq əllər, isti ürək”

Ənənəvi xeyriyyə yarmarkasında maraqlı yeniliklər də var

lar, musiqçilər uşaqdan böyüyədək hər kəsi sevindirir.

Ənənəvi yarmarkanın sponsor dəstəyi və ərazidə qurulan

Builkə xeyriyyə yarmarkası bir sıra yeniliklər ilə fərqlənir. Yarmarka 64 böyük və 20 balaca "ev", 3 ikimərtəbəli restoran,

Yarmarkada öz əl işlərini satan şəxslər də var. Toxuma işi ilə məşğul olan Əfsanə Əliyeva deyir: "Gördüyünüz əl işləri qadın

Yeni ilə bağlı tədbirlərdən biri də artıq doqquzuncu dəfə təşkil olunan "Soyuq əllər, isti ürək" xeyriyyə yarmarkasıdır. Fəvvarələr meydanında dekabrın 1-də açılmış yarmarka "Nargis" Fondunun təşəbbüsü ilə keçirilir.

Yarmarkada jonqlyorlar, müxtəlif nağıl qəhrəmanları, sevilən cizgi film personajları, animator-

"ev"lərin kirayəsindən toplanan vəsait müxtəlif xəstəliklərdən əziyyət çəkən uşaqların müalicəsinə sərf edilir. Bu ildən etibarən yarmarkada hər bir "ev"in üzərində quraşdırılmış xüsusi QR kodu skan edərək ötən illərdə bu layihənin dəstəyi ilə əməliyyat olunmuş uşaqların hekayələri ilə tanış olmaq da mümkündür.

müxtəlif köşklər və tematik zonalarından ibarətdir. Yarmarkanın qonaqları suvenirlər, hədiyyələr əldə edə, müxtəlif yeməklərdən dadı bilərlər. Burada müxtəlif oyunlar oynamaq, Şaxta baba və Qar qızla şəkillər çəkdirmək, bir sözlə, əsl Yeni il ab-havası yaşamaq üçün hər cür şərait yaradılıb.

geyimləridir. Bunların modellərini özüm hazırlayıb, toxuyuram. Əl işlərimi sosial şəbəkə səhifələrim vasitəsilə də satışa çıxarıram".

Bu il yarmarka ərazisində ilk dəfə olaraq "qorxu otağı" və 4D kinoteatr da fəaliyyət göstərir. Qonaqlar yarmarkanın müxtəlif yerlərində "nadinc elflərə" də rast gələ bilərlər. Bu layihə 2005-ci ildə amerikalı yazıçı Carol Aebersold və qızı Chanda Bell tərəfindən yazılmış və qısa müddətdə dünyada şöhrət qazanmış "Rəf-dəki Elf: bir Milad ənənəsi" kitabından ilham alınaraq hazırlanıb. "Soyuq əllər, isti ürək" xeyriyyə yarmarkası yanvarın 15-dək fəaliyyət göstərəcək.

N.Məmmədli
Foto: H.Hüseynov

İçərişəhərdə "Sehrlı qala" festivalı

Rəngarəng işıqlarla bəzədilmiş meydan və küçələr, küknar ağacları Yeni ilin gəlişindən xəbər verir. Qədim İçərişəhər də bayram havasındadır.

Qoşa qala qapısı meydanında və Qız qalası ətrafında təşkil olunan "Sehrlı qala" festivalında qonaqları müxtəlif əyləncəli proqramlar, oyun və

musiqi nömrələri, sərgi-satış yarmarkası gözləyir.

Şənliyin kiçiyəşli qonaqlarına xüsusi zonalar ayrılıb, burada onlar üçün xüsusi əyləncəli proqramlar təşkil olunur.

Bakının qədim koloritini duymaq və Yeni il ailəniz, dostlarınız ilə yadda qalan anlarla qeyd etmək istəyirsinizsə, İçərişəhərdəki "Sehrlı qala"ya baş çəkin.

Dovşandırısa, onda pişik hanı?

Pələng yeni ili kimə təhvil verəcək?

2023-cü ilin gəlişi, daha doğrusu, onun hansı heyvan üstündə təhvil olması barədə fikirləşəndə Molla Nəsrəddinin lətifələrindən biri yadıma düşür. Molla ilə arvadı arasında guya poçtalyonluq eləyən ağıllı dovşan barədə lətifəni demirəm. Pişiklə bağlı olanı xatırlayıram. Mətləbdən azca kənara çıxıb o lətifənin məzmununu danışım ki, oxucuların da yadına düşsün.

...Bir gün Molla bir kiloət alıb arvadına verir ki, mən bazardan qayıdanadək bişir. Arvad qoçaq əti bişirir, qonşu arvadlarla elə yayır ki, Mollaya heç nə qalmır. Molla evə gəlib et xəyəri istəyəndə kişiyyə deyir ki, bəs eti pişik yeyib. Gözüne döndüyüm Molla da dinməzəcə pişiyi tərəziyyə qoyub çəkəndə heyvancıyız düz bir kilo gəlir. Belədə Molla arvaddan soruşur: "Yaxşı, bu, edirsə, pişik hanı? Yox, əgər pişikdirsə, et hanı?".

İndi də 2023-cü il qapımızın ağzını kəsdirəndə Mollanın sualını bir qədər dəyişib soruşmaq istəyirsən: "Yaxşı bu, dovşandırısa, pişik hanı? Yox, əgər

pişikdirsə, dovşan hanı?".

Şərq təqviminə görə, 2023-cü il Dovşan üstündə təhvil olur. Digər fərziyyəyə görə, üzümüzə gələn il Pişik ildir. Təbiət və xislət etibarilə bu şirin, tüküli heyvanlara insanlarla münasibəti təxminən eynidir: sevnələr sevr, sevməyənlər də ta özləri bilərlər... Bəlkə də Buddanın 12 müqəddəs heyvan kimi seçdiklərinin arasında pişiklərdən bir nümayəndə – Pələng bəsidir.

Amma belə nəql edirlər ki, Budda Siçanı heyvanların ardınca yollayanda Siçan qəsdən Pişiyi çağırmayıb. Dovşan da Pişiklə bir neçə xarakterik oxşarlığından istifadə edərək, Buddanın ayaq-

larının altında özünə yer edib. Bu, məsələnin, necə deyirlər, fərziyyə tərəfi. Məntiqə yaxın tərəf isə budur ki, "Myao" kəlməsi Çin dilində dovşan, Vyetnam və tay dillərində isə pişik deməkdir. Üstəlik, Çində dovşan əziz tutulsa da, məsələn, qonşu Tailandda pişik daha çox sevilir. Elə ölkənin digər adının Siam olmasını xatırlamaq kifayətdir. Bu üzən 12 illik Şərq təqvimi sıralamasında Dovşan-Pişik duetini anlayışla qarşılamalıyıq.

İnanclarla görə, illərin təhvil-təslim işinə baxan 12 heyvan altı rəngdə (qırmızı, sarı, ağ, yaşıl, qara, göy) olub, beş təbii ünsürü (od, torpaq, ağac, su, hava) təmsil edir. Buna inansaq, 2023-cü il Qara Su Dovşanı ildir.

Bəs bu ildə insanları nələr gözləyir? Dovşan ailəcanlı, yuvasını sevmə, balalarını əziz tutan heyvan olduğundan Dovşan ildə ailə münasibətləri, əziz adamlar arasında anlaşılmazlıq istisna olunur. Təbii ki, doğmalarla xüsusi

si diqqət yetirdikdə evdən bərkət əskik olmaz.

Dovşan əbəz yerə bolluq, xoşbəxtlik, uzun və fərəh dolu həyat rəmzi sayılır. Proqnoza inansaq, 2023-cü il sabit il olacaq. Hərçənd gələn il üçün həyatınızı tamam dəyişəcək miqyaslı yenilikləri planlaşdırmaq da düzgün deyil. Əvəzində nikah bağlamaq, övlad sahibi olmaq, mənzil şəraitini yaxşılaşdırmaq cəhdlərinin uğurla bitəcəyi gözləniləndir.

Bəs Dovşan ilini necə qarşılamaq lazımdır ki, o, bizim ona göstərdiyimiz iltifatı bəyəsinsin? Astroloji tövsiyələr həm ailəlikcə evdən çıxmağı xoşlamayan kişilərin, həm də digər ailə üzvlərini sağlam menyuuya alıdırmaq istəyən qadınların üreyincə olacaq. Dovşan da, Pişik də evə bağlı olmaları ilə seçilir. Deməli, Yeni il evdə, ailə üzvləri və ən yaxın qohumlarla birlikdə qarşılamaq ilin rəminin üreyincə olacaq. Dovşan tərəvəz və göyrti ilə qidalandır. Odur ki, süfrədə göyrtili-tərəvəzli yeməklərin bolluğu onun könlünü, süfrə başındakıların da mədəsinə razı salacaq.

Dovşan ilinin konfliktəz ötürsəcəyinə dair proqnoz fərd olaraq üreyimizdən ola bilər, amma xalq, toplum olaraq belə fərziyyələrə inanmaq deyil, mübariz olmaq vacibdir. Ən azından ona görə ki, biz Siçan ildə (2020) Zəfər qazanmış xalqıq. İstər nikobin, istər bədbin olsun, bütün astroloji proqnozlara rəğmə, bizim öz niyyət-məramımız var: Fıravanlıq həyat tərzinə çevirməklə böyük, güclü, həmrəy Azərbaycan yaratmaq! Bu amal uğrunda keçən ömrün bütün illəri mübarək olsun!

Gülcahan

Xronoqraf

Tarixdə bu gün

Zamanın səhifələrində qalan olaylar, faktlar...

210 il əvvəl...

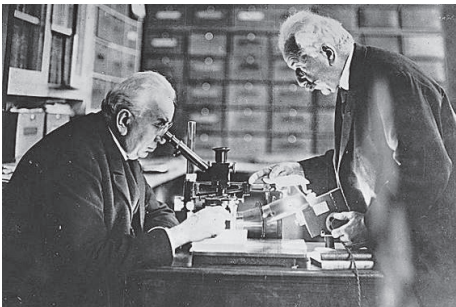
31 dekabr 1812-ci ildə Rusiya-İran müharibəsi (1804-1813) gedişində Şimali Azərbaycan torpaqlarında işğalçılıq yürüşünü davam etdirən rus qoşunları Lənkəran xanlığının mərkəzi olan Lənkəran qalasını ələ keçiriblər. Bununla müharibə faktiki başa çatdı. Bir il sonra Gülüstan sülh müqaviləsi (12 oktyabr 1813) ilə Naxçıvan və İrəvan xanlıqlarından savayı Şimali Azərbaycandakı bütün xanlıqlar Rusiyaya birləşdirildi.

169 il əvvəl...

30 dekabr 1853-cü ildə ABŞ-Meksika arasında "Qadsden müqaviləsi" imzalanıb. Müqaviləni ABŞ tərəfdən imzalamış xüsusi elçi Ceyms Qadsdenin adı ilə tarixə düşən razılaşmaya görə, Meksika öz ərazisinin 120 min kv km hissəsini o vaxtın pulu ilə 10 milyon dollara ABŞ-a satıb. Həmin ərazilər Arizona və Nyu-Meksika ştatlarına qatıldı.

127 il əvvəl...

28 dekabr 1895-ci ildə Parisdə Lui və Ogüst Lümyer qardaşları icad etdikləri "Sine-matoqraf" aparatı ilə ilk qısametrajlı filmin ("Fəhlələrin fabrikdən çıxması") seansını təşkil ediblər. 28 dekabr Beynəlxalq Kino Günü kimi qeyd olunur.

105 il əvvəl...

31 dekabr 1917-ci ildə bolşevik hökuməti çar Rusiyasının müstəmləkəsi olmuş Finlandiyanın müstəqilliyini tanıyıb. Finlandiya 1809-cu ildə Rusiya-İsveç (Finlandiya o vaxt İsveç Krallığına daxil idi) müharibəsinin nəticəsi olaraq Rusiyaya birləşdirilmişdi.

104 il əvvəl...

28 dekabr 1918-ci ildə Bakıda ingilis hərbi kontingentinin komandanı general V.Tomson Xalq Cümhuriyyəti Hökuməti (F.Xoyskinin rəhbərlik etdiyi kabinet) Azərbaycan ərazisində yeganə qanuni hökumət kimi tanıdığını bəyan edib. Bu bəyandan sonra Cümhuriyyət Parlamentini boykot edən rus və erməni deputatlar parlamentdə iştirak etmək qərarına gəldilər.

100 il əvvəl...

30 dekabr 1922-ci ildə Moskvada I Ümumittifaq Sovetlər Qurultayında Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqının (SSRİ) yaradıldığı elan edilib. SSRİ Rusiya Sovet Federativ Sosialist Respublikası (RSFSR), Ukrayna SSR, Belarusiya SSR və Zaqafqaziya (Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan) SFSR-in təsisçiliyi ilə yaradılmışdı. Qurultayda ittifaqın ali idarəetmə orqanı – Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi (sədr Mixail Kalinin) seçilib. "Zaqfederasiya"dan Nəriman Nərimanov MKK üzvü olub.

33 il əvvəl...

30 dekabr 1989-cu ildə Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin qərarı ilə Gəncə şəhərinin tarixi adı bərpa olunub. Gəncə xanlığı çar Rusiyası tərəfindən işğal (1804) olunandan sonra şəhər Yelizavetpol adlandırılmışdı. 1918-ci ildə Gəncə adı bərpa edilsə də, 1935-ci ildə şəhərin adı yenə dəyişdirilərək Kirovabad olmuşdu.

31 dekabr 1989-cu ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasında minlərlə insan SSRİ-İran (Azərbaycan-İran) sərhədində aksiya keçiriblər. Onilliklərlə bir-birindən ayrı düşmüş şimalı-cənublu azərbaycanlılar Araz çayı üzərində qovuşublar. Bu hadisə Azərbaycan tarixinə milli həmrəylik aksiyası kimi düşdü. İki il sonra Azərbaycan Ali Sovetinin qərarı (25 dekabr 1991) ilə 31 dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü elan olundu.

31 il əvvəl...

29 dekabr 1991-ci ildə Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiyaya Aktına münasibətlə bağlı referendum keçirilib. SSRİ süqut edəndən sonra keçirilən ümumxalq səsverməsi formal xarakter daşıyırdı.

30 dekabr 1991-ci ildə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı, Banqladeş, Finlandiya, Livan Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyini tanıyıb.

31 dekabr 1991-ci ildə Danimarka, İspaniya Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyıb.

23 il əvvəl...

29 dekabr 1999-cu ildə Prezident Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) yaradılması haqqında Fərman imzalayıb. Bir il sonra, 29 dekabr 2000-ci ildə Dövlət Neft Fondunun Əsasnaməsi təsdiq edildi. ARDNF 2001-ci ildə fəaliyyətə başladı.

31 dekabr 1999-cu ildə Rusiya Federasiyasının Prezidenti Boris Yeltsin səlahiyyət müddətinin bitməsinə 6 ay qalmış istefə verib. Prezident səlahiyyətləri Rusiyanın Baş naziri Vladimir Putinə keçib.

16 il əvvəl...

29 dekabr 2006-cı ildə Prezident İlham Əliyev Bakıda şəhərdə Heydər Əliyev Mərkəzinin yaradılması haqqında Sərəncam imzalayıb. Heydər Əliyev Mərkəzinin açılışı 10 may 2012-ci ildə oldu.

Hazırladı: V.Orxan

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Bakı şəhəri, Moskva prospekti 1D
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-28-79 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79 (müxbirlər)
530-34-38 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az

Lisensiya № AB 022279. **İndeks:** 0187. **Qiyməti:** 60 qəpik

"Mədəniyyət" qəzetinin kompüter mərkəzində səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5078. **Sifariş:** 3820

Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir. Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.

Bank rekvizitləri:

Kapitalbank 1 saylı Yasamal filialı
Kod: 200037. **VÖEN:** 9900003611. **SWIFT:** AIIBAZ2XXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ01350100000000001944

MADANIYYAT QAZETI REDAKSIYASI
H/İsəb: AZ98AIB33080019443300232103. **VÖEN:** 1300338641

2022-ci ildə "Christie's", "Sotheby's" və "Phillips" hərrac evləri tərəfindən satılan incəsənət əsərlərinin ümumi dəyəri 18 milyard dollara çatıb. Bu da incəsənət sahəsi üçün rekord göstəricidir.

Bu il satışların statistikasına üzrə ən bahalı rəsm əsərlərinin siyahısı da açıqlanıb.

Aldım tablo, satdım tablo...

Bu il hərraclarda 18 milyard dollarlıq satış olub

Reytingdə birinci yeri amerikalı rəssam Endi Uorholun ən məşhur əsərlərindən biri – Merilin Monroya həsr olunmuş "Shot Sage Blue Marilyn" portreti qazanıb. Rekord satış məbləği 195 milyon dollar olan portret ən bahalı sənət əsəri kimi siyahıda yer alıb.

İkinci yerdə Corc Seuratın "The Models" tablosudur. Bu il "Christie's" hərracında fransız rəssamının əsəri 149 milyon dollara satılıb.

Üçüncü sırada isə fransız postimpressionist Pol Sezannın "Saint-Viktuar dağı" tablosu yer alıb. Bu rəsm əsəri üçün 138 milyon dollar ödənilib.